

העוֹלָם הַזֶּה

מה הצית את מרד

מאהומות

המארוקאים?

חייבה

מספר 1137
ט' תמוז תשי"ט,
15.7.1959
שנה 22
המחיר
550 פרוטה

צוא את הנספח המשותפת שתרביב יחד את חומצת הדתיות עם בסיס השמאל. האדם שי יגלה זאת, יוכל לייצר יותר מפעולה אחת מית פוליטית — הוא עלול לשתרר את ישי ראל מסיים אורו, של יותר משלושים שנה: שלטון ספא"י.

קורא, בני ברק... איך אתם רוצים ששפירא או בורג יישבו יחד עם יגאל אלון וברונו? אותו אדם דתי שיעשה זאת יהיה אדם מחוסל מבחינה פוליטית. ברור כי בלי בוגרוביון אינו לאף דתי אחד זכות קיום.

התנשקות עם צה"ל
העיסקה נקראת "עיסקת הנשק" ולא "עיסקת החרב". ולכן צריך היה השער של ש"י עזרא (1135) להירק: "צה"ל מנשק את גרמניה".

ישראל ברדג, תל-אביב

הלם חשמלי

צדקתם בפירוסים הכתבה "מסורפים רוצ" חים בחופשה" (העולם הזה 1136). אולם נדמה לי כי אינכם צודקים במסקנת הסתברות. כי העובדה היא שהטיפול בבתי-החור לים השונים לחוליה נמשך אינו מתבטא בהבדל ראתו המולדת של החולה. צריכים הייתם לכתוב: "חם אינם יודעים לרפא אותם". והרי כמה עובדות מנסות:

בבתי-החור לחוליה אינו מכירים בתולדת הטיפול הפסיכיאטרי. במקום זה הם נותנים לחולים זריקות וטיפולים פיסיים שונים. בתוכים הלם חשמלי, הנורמים להלחל ש"ת כוח התנגדותו של החולה, אך לא מכי רואים אותו.

הקשר בין הרופא לחולים — רופא. למעשה מוסר לרופא חשבון הוא האה החתום. חולה, הרופא צלצול בכל מחיר החוצה, וכל חלקי המידע פנים, לזכות בכרטיס של התנהגות טובה.

בכמה מקרים השיג מופלז זה את ה תוצאות ההפוכות. החולים שוכו לטיפולים אלה, פיתחו רגש נחיתות עמוק. הצניעו את ההופעות המסוכנות מאחורי מסווה של של ווה מדומה, התפרצו מאחור יותר.

כותב המאמר לא צדק באמרו כי יש ל- אשפוז חולים אלה. מוטב היה כי החברה תואג לבטיחותם בחוץ, משתמרת כלכלה אותם על חשבונה במסדרות מנויים לאורך ימים.

שמואל פרנק, קריית-ביאליק

נסיכה

אני מתפלאת מאד על שחמיר אתם בום רים למלכת המסע. בנות 16 ומעלה, ידעתי מניע גם לנ, בנות השנה וחצי, קצת נסע, ולראות את העולם.

חורדה (טרי) הרצוג, בחופשה, קושטא, טורכיה

קריאה רחופה

קריאתו הרחופה של האסיר בכלא רמון, שאול חמיה (העו) לם הזה 1135, הני עה גם אלו, מתוך נכיון של שנים כי

הרצוג

טיפול במצבים מיוחדים של חפים מפשע או מעורביו. אני יודע כי יש לנשק לעד רחוק בדחפיות. לצערי עמוס אני בעניינים דומים רבים, כך שלבד לא אוכל לשאת בנטל הגיעה השעה, עלינו לפנות לצבא אורח-ישראל, שיתן ידם להצלתם של אסיר מיוחדים כמו נחמיה, ולשמו אסירים מיוחדים רבים אחרים, שקריאתם אינה מני על לאונזינו. כתובתי: רחוב הירקון 132, תל-אביב.

אליעזר ברלב, תל-אביב

שיטה קנאית

קול זעקת הנעים הכלואים בבית-החורמים "ויסוקי" בקט מתוך המאמר, הנידונים ל- "חיים" (העולם הזה 1135). שיטות החינוך של קנאית-הדת ידועות לחלק מהציבור, אך עד כה לא קם איש להתרוע נגדו. הגיעה השעה שהמוסדות המאמינים ישימו קץ ל- התעללות פושעת זו בילדים חסרי-ישועה משה גור, בתיים

סיגריה זרוע

קראתי את קריאתו של הסופר הפולני מאריק חלאסקו (העו) לם הזה 1135) לא הבת האנושיות והאי דמיון הזר הזה, יושב בתוכנו, הנני מצהיר בזה, כי אני עצמי אינני שונא זרים, ומעולם לא שנאתים. אך שאלה אחת מתעוררת בי: כיצד מתיישבת קרי אתו של חלאסקו ל- אהבת אדם עם הצי מרת סיגריה לזר?

עובד גשן, עתלית חלאסקו, הנושא עדיין צלקת של כוויה בזרועו, טונן

כי למעשה נכונה הוא עצמו עלי-די אותה אשה — ולא להיפך.

גשן

"הייתי ארוסתו של אלי גלר!"
המשך סיפורו של שרה עמרם על משפח-הריגול שלה בירדן, מאסי רה, החזרתה לישראל ואירוסיה עם גלר — יתפרסם בגיליון השבוע הבא של "העולם הזה".

דבר האגף הלאומי

אנו מודים לכם על דברכם האמיצים והכנים בקשר עם מעצרים והגלייתם של חברינו בקפדנות המושל הצבאי (העולם הזה 1135). בקשר לפרטי הכתבה, הרשו לנו להבהיר שתי נקודות:

(א) בעוד שאינו קומוניסטים, אלא ערבים לאומיים, אנו מאמינים שכל ערביי יש"ר ראל ובכללם הקומוניסטים, חייבים להתל- כד בחזית משותפת להשגת זכויות הערבים בישראל — כנון ביטול הממשל הצבאי, החזרת האדמות המופקעות, מתן שיווי זכויות מלא לתושבים הערבים, ושאר המסי רות של החזית העממית הערבית.

(ב) אנו מאמינים שיש מקום לשיתוף פעולה בין הערבים הלאומיים לבין העבריים הלאומיים הרגילים בשלושת העקרונות ה-

קהוג'י

עודה

באים: אהרן לתנועה הלאומית הערבית בי מרה, ניסראליות פעילה בורה העולמית, והכרה בזכות הפליטים הערבים לחזור. חביב קהוג'י, תופיק סוליימאן עודה, בשם האגף הלאומי בחזית העממית (הערבית), חיפה

שירת מזרח

סנירת אלם קולנוע, "פאר", בפני באי וועידת האדמות המופקעות בחיפה (העולם הזה 1136) היתה רק מקרה אחד בשורת-ה- מקרים המזרחיים שארעו באותה פרשה. לפני כיתור מחורש פנינו להחלפת קולנוע, "מא יון", הם הסכימו לתת לנו את האולם לצרכי הוועידה. כשבאתי לשלם להם טראש את ה- סכום שהוסכם עלי, סרבו לקבל את הכסף ואמרו כי אינם יכולים לתת את האולם בנלל תקונים שהם עתידים לערוך בו. עד היום, שבוע לאחר הוועידה, לא החלו התי- קונים. פנינו לקולנוע, "מירון", שלמתי ל- בעלים מפרעה של 30 לירות. היה זה כי 9/6, 23/6 קיבלתי צ"ל כמכתב רשום על סך 30 לירות. הם הצטרפו להודיע לי כי מסיבות סכניות אינן ביכולתם להעמיד ל- שיתנו את האולם. כשיחלפו שלושת ימים מהחלפתו של פרשמיין, הוברר לי כי עד חייבה נעשתה מתוך לחץ של גוף מסויים על ההנהלה.

התקשרנו עם קולנוע, "פאר", חתמנו על הסכם ושלמנו סכום של 150 לירות. כעבור זמנתי שלח לי מכתב אקספרס. הם הודיעו על ביטול הסכם. התבענו אותם לשפוט. הם התחייבו למסור לנו את האולם. כשביקשו התחייבות מצידנו שנכבה כל נזק אפשרי, שלמנו מיד 250 לירות נוסף על הסכום הנקוב בתווה. ביום הכינוס באנו למקום. האולם היה סגור. חקוקס הצמוד לאולם היה פתוח. בעשר באו שני סדרנים של ה- קולנוע, נכנסו לאולם ונסגרו סכנים. לאחר דקות מועטות סר בעל הקיוסק את הקיוסק. הוא מען ל הסדרנים אמרו עליו לפתוח את עסקו בשבת. לא קיימנו את הכנס גם בקולנוע, "פאר".

עסם עבאסי, חיפה

שחרור מתפקיד

מכאן היכנס בפולמוס עם ההערות שלכם בתשובה הזה (1135) בעניין הנסיך יות של "הבוקר", ברצוני להעמיד אתכם על כך שראשי המערכת יעקב גור מ לא פוסר מתפקידו, אלא התפטר מ- מטעמים אישיים. א- הרי כמה חשבויות נענתה להחלפת העי תון לבקשתו לשחררו מתפקידו.

גרומן

ידידות פוליטית

סינתה המהירה של אלוף יגאל אלון מ- אחורי מסר העשו של ההתלוצצות-כביכול (העולם הזה 1136), באה אולי לא כל-כך מ- תוך פחד מפני בוגרוביון כמו מהפחד להי- פיע כבוביות לחרות. אלוף התכסיסים ב- י. רק מיהר לנצל נקודת-התורפה זו לצרכיו. לירו נראה אלוף אלון כסיריו בלבד.

עלי יגאל, תל-אביב

מ.י. היה מאמין כי יגאל, שנלחם בי בגיני כשהחלים לפנת מאבז-ענילה ומסיני, יסוג במהירות כה רבה במפרה זה. נראה כי גם א היתה זו רק מלחמת-נסיגה תומפלי יית בלבד.

איש פלמ"ח, יזרעאל

הברית העצובה אינה כל כך על חשבון הציבור כמו על חשבוננו של יגאל. זוהי ה- חשבה לאלה הרוצים למסור את ההנה בי ידי ילדים פוליטיים.

חנן בן-אשר, תל-אביב

נוסחה אמזומית

ממשלת הצללים של העולם הזה (1136) עושה רושם ניכר. חבל רק שאי-אפשר למי

עורך הראשי:

חורי אבנרי

ראש המערכת:

שלום כחו

עורך משנה:

רוב איתן

עורך כיתוב:

סילבי קשת

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

מנשה ברדיין, שייך גלזר, יליד גליציה, דוד חורוביץ, יותי רור, אברהם היסיו, יוסף אברהם, אביבה מס, עסם פיס, שלום פרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

ראשי האגף הגישו לממונה על המחור בקשה להוצאת שבועון ערבי בשם "אל-ארד (האדמה)", החליטו לפרסם מצע זה, עליו תתבסס מדיניות העתון.

והנה לשוננו:

(1) העם הערבי בישראל הוא חלק בלתי נפרד מן האומה הערבית. הוא תומך בתנועה הלאומית הערבית, החותרת לקראת שיחורר מדיני וחברתי.

(2) ההכרה בזכות השיבה של הפליטים הערביים למולדתם היא נקודת-המוצא ל- שלום בין ישראל והמדינות הערביות.

(3) התעוררות הרוח והגאווה הלאומית של העם הערבי בישראל ומתן שיווי זכויות לבניו כאזרחי ישראל — הם הצעד השני להשגת השלום במרחב.

(4) אזרחי ישראל, על כל הזרמים המדי- ניים והחברתיים, חייבים להרים על נס את העקרונות המדיניים הבאים:

(א) ניסראליות פעילה של המדינה בין שני הגושים העולמיים,

(ב) חיוב שאיפות האיחוד של האומה הערבית, כגורם העצמאי והמכריע בעולם הערבי.

(ג) חתימה לקראת שיתוף-פעולה כלכלי, תרבותי וחברתי בין כל עמי המרחב.

(ד) אנו רואים באחדות הערבית התנלמות התקפות של כל העמים הערביים, כולל העם הערבי בישראל.

(6) מטרות העתון הזה היא לאחד ולגבש את העם הערבי בישראל, על כל זרמיו, למען יוכל להגן בהצלחה על קיומו ו- שגשוגו.

פרטי המצע יעוררו בלי ספק ריכוז חרף בין אזרחי ישראל. למשל, רבים ברחוב העברי לא יסכימו בנקל לפתרון בעיות-הפליטים, הכולל הכרה בזכות הסלי- טים לחזור (היינו, תוך מתן הברירה לכל פליט לחזור או לחתר על השיבה תוך קבלת פיצויים). אולם חשיבותו של מצע ערבי זה היא בכך שהוא כולל כולל פת- רונות קונסטרוקטיביים לבעיות השנויות במחלוקת בין ישראל והמדינות הערביות — ומצביע על דרך ברורה לשלום ולשותפות למען מרחב מאוחד בו יהיה מקום בטוח לישראל עצמאית.

אדם שאינו מצוי בתהליכים הנפשיים ב- ציבור הערבי, ייתכן כי לא יבין את השינוי המכריע. כל הקוילינגים של המפלגות ה- ציוניות מכריזים מדי פעם על נאמנות ל- ישראל, והוא הדין לגבי המוכתרים ושאר הנכבדים. אולם האגף הלאומי הוא משהו חדש: הוא רואה את עצמו כחלק מן המנהג הלאומי הכל-ערבי, שסמלו הוא גמאל עבד אל-נאצר. השליש המצרי, וגם אישים לא- מיים ערביים אחרים, הביעו לא פעם את רצונם להסדר עם ישראל, אך עד כה תמיד בשיתוף פרסיות או בהכרזות ציבוריות סתומות וזהירות. זה הפעם הראשונה מ- פיע חלק ממנהג זה במצע ברור ומפורש בעניין זה — מצע שאין כחנתו למצוא חן בעיני שלטונות הממשל הצבאי, אלא להפיץ דעה ברורה בין הערבים עצמם — בישראל ומחוצה לה. יהיה זה קול שישמע במרחב ושיעורר אמון — בניגוד לקולות הקווי- לינגים למיניהם.

מבחינה זו אני חושב שזהו מיסמך ש- יישאר בהיסטוריה.

חורי אבנרי

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, 1970 26786, ג. ד. 136. מען למברקים: "עולספרס" המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שחם בע"מ, ת"א, טל. 31139. ההפצה: דוד שופר ובניו, תל-אביב. המספרת איננה אשראית לתוכן הסודעות.

ז'י. ז'י.

זה קרה בואדי סליב, למחרת ההתפרצות בשבוע שעבר: מכונית נעצרה ברחבה שלפני מועדון ההסתדרות ההרוס. כתב וצלם ירדו ממנה, ניגשו לצעיר שנשען בבטלנות-הפ- גנתית אל הקיר.

"שלום, חבר, אתה גר פה?"

"לא מבין".

"אולי אתה יודע איפה ביתו של עקיבא, זה שירו עליו?"

"אני לא".

"אתה יודע איפה אפשר למצוא מישהו מהועד?"

"אני לא".

"אתה יודע איפה מועדון ההסתדרות שנהרס?"

"מה? נהרס מועדון?"

השיחה עלולה היתה להימשך כך עד אין סוף. כי בני ואדי סליב לא פתחו בקלות את ליבם לזרים — וכל שכן לעתונאים. מסביב למכונית החלו מתקללים תושבים סקרנים, נהנים מן התשובות המתממות של הצעיר.

עד שלפתע התפרץ אל תוך המעגל צעיר צנום, מרכיב משקפיים. "מה איתכם?" שאל ברקוזה את בני שכונתו, "זה שלום כהן מהועד הזה. הוא עבר אתי כפועל-חדק, אתו אפשר לדבר הכל".

תקריט קטנה זו מסבירה כיצד יכול היה העולם הזה לכסות את מאורעות ואדי סליב כשם שלא הצליח שום עתון אחר בארץ. בפני שלום כהן, שריכוז את חולית-הכיסוי של העולם הזה, נפתחו הדלתות והלבבות. בעיותיהם של עולי צפון אפריקה — ושל יתר עולי המזרח — אינן זרות לו. הוא מדבר את שפתם, מכיר את מנהגיהם וחש את רגשותיהם. מזה שנים עקב מקרוב אחרי הנעשה בריכוזי העולים — דבר שהתבסס מעל עמודי העולם הזה בסיפורי גדולות כמו "דופקים את השחורים", ו"הייתי פועל-חדק" ומאות כתבות שוטפות.

בואדי סליב נפגש שלום כהן עם חברי הועד המקומי, שוחח עם עשרות משתתפי ההפגנה ועם העצורים. שליחים מיוחדים ליהיו לחליטן ולרחבי העיר, כדי לאתר כל דמות שמילאה תפקיד מרכזי בפרשה.

את סיכום חקירתו של שלום כהן ויתר חברי חולית-הכיסוי, תמצא בכתבת-הענק בעמודים 9-4.

★ ★ ★

לפני שבועיים סיפר לך העולם הזה על פגישה פנימית שנחקימה בעיר העתיקה של עכו. השתתפו בה ראשי האגף הלאומי של החזית הערבית, המגבשים עתה כי השנה הלאומית של ערביי ישראל. כמעט כל המשתתפים נאסרו או הוגלו למחרת היום.

מטרת הפגישה היתה לחבר מצע ערבי לאומי-ישראלי. המשתתפים מצאו לנכון ל- הומין אותי, כעברי יחיד, לפגישה זו, כדי להסביר להם את השקפת-העולם של אותו חלק מן הציבור העברי הלאומי, הדוגל ב- השתלבות במרחב. ייתכן כי תרמתי תרומה צנועה לכך, שהמצע שנתקבל הוא המצע הערבי-הלאומי הראשון במרחב, הכולל ב- פירוש את רעיון שיתוף-הפעולה בין ערבים לאומיים וערבים לאומיים.

היה חור אחד בסיפור זה. הוא לא פירט את המצע עצמו. לא ראיתי עצמי חופשי לגלות אותו עד אשר יימסר לפרסום על- ידי ראשי האגף הלאומי, השבוע, כאשר

סתמנו בתמונת השער. מה היא מזכירה לכם?
תמונה היסטורית של המהפכה האמריקאית או של
כיבוש הבאסטיליה? המרד ההונגארי?
לא, אין זה דמיון מקרי. יש לשון לתמונה — ותמונה
זו מדברת.

אין היא מדברת על התפרצות של בריונים, על השתוללות
מופקרת של כמה פורקי-עול פליליים.

זוהי תמונה אשר חותם של אמת גדולה טבוע
עליה. שום צייר לא היה מצליח להעלות על
הבר תמונה אמיתית יותר של זעם המוני.

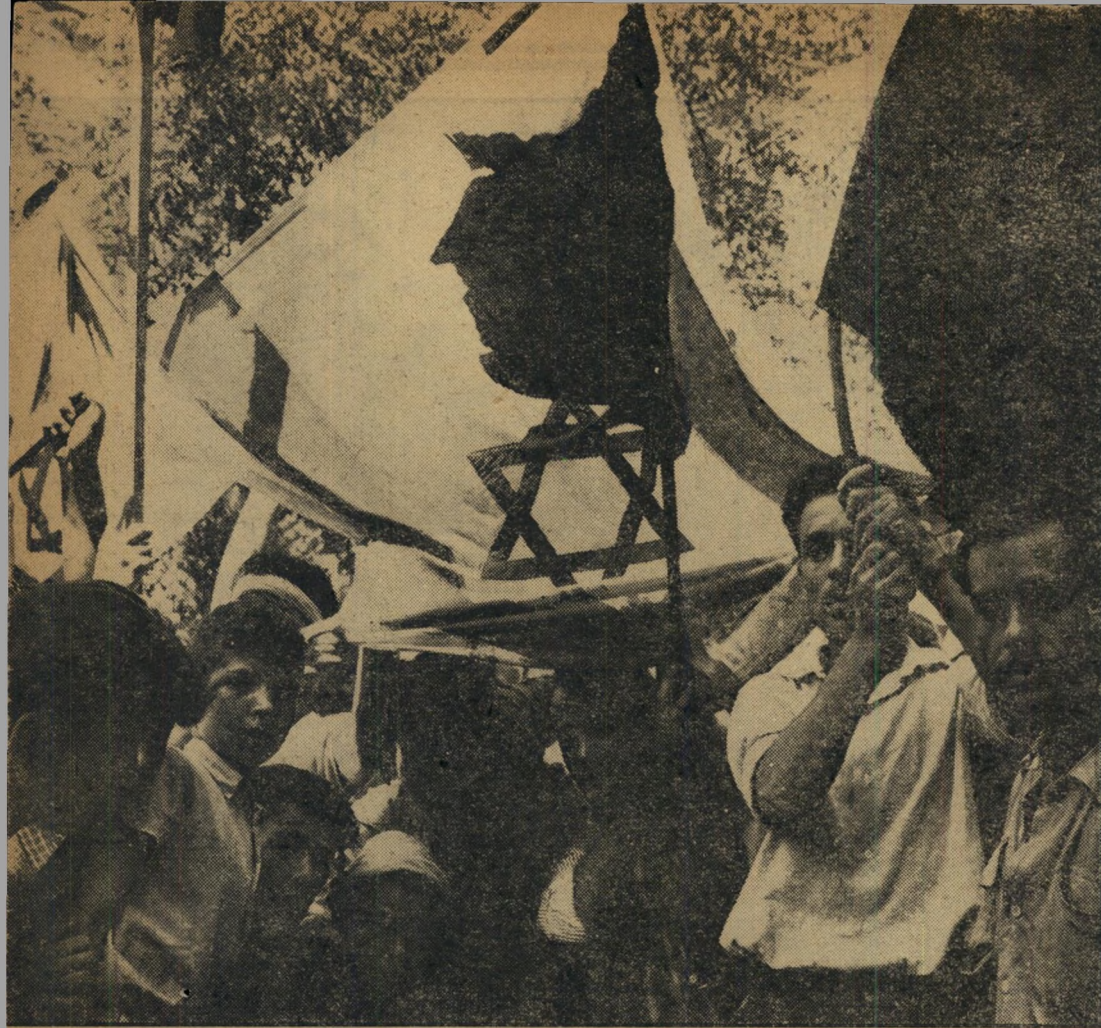
האנשים בתמונה אלה מאמינים במה שהם עושים. הם
מאמינים כי נעשה להם עוול גדול. הם מאמינים כי אכן
הגיעו לגבול הסבלנות.

זוהי תמונה של התקוממות. ההתקוממות
הראשונה של מה שנקרא אצלנו, משום מה,
"עדות המזרח".

★ ★ ★

האם הופתע מישהו? האם עבר הלם בציבור
למראה תמונה זו, עת הופיעה בעתון היומי? האם
נבוכו השלטונות, נדהמה המשטרה?

אכן — לאיש לא היתה הזכות להיות מופתע.
אם יש בכלל דבר מפתיע בהתקוממות זו של

העבודה רוצים בעבודה ובלחם למשפחותיהם.
בשנורקראטיה השלטת בישראל, החיה על חלוקת זרם
הכספים הבא מן החוץ, כל אחד מקבל משהו. אולם השמנת
מתחלקת למעלה, בין שליטי המפלגות וגורוניהם, מבני
הישוב החתיק. רק פירורים דלים מן הסעודה השמנה
מגיעים למטה, שם מקיים פועל-דחק את משפחתו בת שש
הנפשות על 70 לירות בחודש, בחדר צר משל האפוסטרופוס.
כאשר יתמוטט המשטר הקיים בכוא היום, עם וילדול זרם
ההון של המגביות והמענקות — כאן תתחיל ההתמוטטות.
מהות המשטר השנורקראטי, וההתנשאות האירופית של
שליטיו, חברו יחד כדי ליצור מצב בו העולים החדשים
מבני המזרח הם הדפוקים ביותר. זעמם, שילך ויחמיר עם
התדרדרות המצב הכלכלי, יספק את חומר-הנפץ להתפוצצות.
גם מבחינה זו היתה להתקוממות השבוע
אות לבאות.

★ ★ ★

דימי ההסתדרות יודעים זאת היטב. ומכאן הפרט
החשוב השלישי של מאורעות השבוע — פרט שרק
מעטים שמו אליו לבם. יתכן שדווקא הוא החשוב מכולם.
בשיא ההלם הראשון של ההתקוממות, הודיע יוסף אל-
מוגי, הבוס של מנגנון ההסתדרות בחיפה, ומראשי המנגנון
של מפא"י: "פועלי חיפה יגנו על השקט" היה זה יותר
מאיום. היתה זאת הכרזה מפורשת כי "פלוגות הפועל",
פלוגות-הסער של המשטר, יגויסו ויופעלו — נוסף על
המשטרה, או במקומה.

כך התגבשו החזיתות: ההתקוממות של
יוצאי המזרח מכאן, והמיליציה של הצמרת
האשכנזית משם. אילו נמשכה ההתקוממות
יום נוסף, היו שני צבאות פרטיים מתנגשים
ברחובות חיפה — התגבורת של בני-המזרח,
שהחלה מתארגנת בישובים הפמוכים לחיפה,
והצבא הפרטי של מנגנון ההסתדרות.

זה לא קרה השבוע. אך זה יכול לקרות מחר. אם לא
ישתנה המצב מן הקצה אל הקצה, אם לא תתחולל מהפכה
נפשית במדינה, זה יקרה מחר.

★ ★ ★

ני ממוצא אשכנזי. אני שונא אלימות, התפרצות
ושפיכת-דם. אם בכל זאת התגנבה לבלי השבוע אהרה
אינסטינקטיבית להתקוממות חיפה, לא היה זה רק בגלל
ההכרה כי בועמם כלפי השוטרים-היורשים היה הצדק לצדם.
בימי מלחמת-הש"ח נקשרה ביחידות הקרביות בריט-דמים
בין יוצאי כל העדות. כמסכת צעיר של כיתת מתנדבים
מצפון-אפריקה, שזה מקרוב באה עמדתו לא פעם תוהה
מול מנהגיהם ותגובותיהם השונים, אך למדתי גם כי אין
חומר אנושי טוב יותר מהם, כאשר מתיחסים אליהם בצדק
וביושר. ארבעה מארזקים, שסיכנו את חייהם כדי להציל
את חי, איפשרו לי לכתוב היום שורות אלה. לבי שתת
דם כאשר כולם נאלצו, בגלל המצב העדתי המחפיר, לנטוש
את המולדת שלמענה חרפו את נפשם.

איני מזכיר את הדבר לצורך העלאת זכרונות. אני
מאמין שיש בו לקח. כי בריט-הדמים שחושלה באש הסכנה
והסבל, חייבת לחזור ולהתחלש שנית במאבק המשותף
למען שינוי פני הדברים במדינה.

היום זאת מדינת "אשכנז רבתי". הגיעה
השעה להפכה סף-יסקף למדינת ישראל.

וחשוב מכל: האם היו אותם השוטרים
יורים במהירות כזאת ובדייקנות כזאת, אילו
נתקלו בשיכור דובר אנגלית או רוסית, כאחת
השבונות האריסטוקרטיות על הרייכס-המלך?
ההמונים בואי סאליב התקוממו כי הרגישו שהשוטרים
הרשו לעצמם להשתמש בנושק חם, בצורה כה מפחירה,
מפני שמדובר בפניהם אדם ממוצא "מזרחי". בתת-הכרתם
פעלו לפי אותן המוסכמות המכתובות כיום את התנהגות
כל מוסדות המדינה: השקר המוסכם שעולי-המזרח הם
נחותי-דרגה, שהם חסרי-תרבות, שהם פורעים ובריונים.
וכאן אנו חוזרים אל נקודה שכבר נגענו בה פעמים כה
רבות: ההתנשאות הנוראה של יוצאי מזרח-אירופה, הנותנים
את הטון במדינה, הרוחשים בזו עמוק למרחב ולבניו,
והבטוחים בכוחות שחצינת כי אין תרבות מלבד האירופית.
התוצאה הבולטת ביותר של יהירות גזענית מגוחכת זו,
היא היחס לעולם הערבי ולערביי ישראל. כאן ההפכרות
והשרירות הן תופעות-קבע. אולם אין התנשאות גזענית חל-
קית, כפי שאין צדק כלקי.

מי שמתחיל לירות במוחמד, סופו לירות
ברחמים. מי שאוסר ומגלה את סוליימאן ללא
דיון ודיוק, סופו לאסור ולהגלות את נסים. מי
שיוזק היום בפני פטמה, יורק מחר בפני מול.
מה שקרה אתמול בואדי ניסנאם, מוכרח לקי-
רות היום בואדי פאליב.

יוצאי-המזרח לא יזכו בחברה הרשמית לכבוד ולהערכה שהם
ראויים לה כל עוד לא תשלים אימה זו עם העובדה שהיא
אימה אסימטרית, שהמדינה היא חלק מן המרחב. רק כאשר
תתחולל המהפכה נפשית זו במדינה, יהפכו יוצאי-המזרח
לחולית-הקשר בין האומה החדשה לבין המרחב החדש,
ומעמדם החברתי יוגן אל על, יחד עם חשיבות התפקיד
הטבעי שיהיה נועד להם אז.

★ ★ ★

הפרט החשוב השני בהתקוממות השבוע הוא כיתו
ההתקפה. כאילו היה זה דבר מובן מאליה, פנה זעם
ההמוני מיד אל מוסדות ההסתדרות.

ההסתדרות מסמלת את הישוב המסודר, האי-
דיש, החי כנחת והאוכל לשוכע, השולט על
מקומות-העבודה. בראש ההתקוממות עמדו
פועלי-הדחק. הקש ששבר את גב הגמל אמנם
היה מעשה-האלימות של השוטרים. אולם הר-
קע האמיתי הוא כלכלי. העומדים בתור ללשכת

החלכאים והנרצאים, הרי זה רק אחד: שהתי-
קוממות ראשונה זו כה איחרה לבוא.

כי מרד זה — צפוי היה. ומי שהיו עיניים בראשו —
ראה את בואו.

לפני שש שנים יצר העולם הזה מטבע לשונות: "דופקים
את השחורים!" בסירת כתבות עובדתיות ניסה להרעיש את
המצפון הלאומי, לקעקע את האדישות ולהכריח את השלטון
נות והציבור לתת את דעתם בעוד מועד על סרטן מסוכן
המתפשט במדינה — סרטן ההפליה העדתית.

התגבשה היתה, כרגיל, גל של השמצות. במה לא האשימו
אותנו? בליבוי יצרים שפלים, בהמצאת סנסציות לצרכים.
מסחריים, בנטיין לפילוג האומה למטרות פוליטיות אפלות.
אחרי הטחת השמצות אלה בפני המזעיקים, נרגע המצפון
הרשמי. הכל נמשך כמקודם. בתור לעבודה נמשכה ההעדרה
הבולטת של דוברי-האידיש. עולים חדשים מאירופה הובאו
ישר מן האוניה לשיכון מבחיק, עולים מארצות האיסלאם
נשכחו שנים ארוכות במעברות. למען עליה פלוגות חוקק
חוק של מלחמת-עליה. למען עליה אלמוניות — אף לא
מלחנת פועלה.

ההפליה העדתית קיימת בארץ, והיא משתרעת כמעט
לאורך כל שטחי החיים. אדם בעל צבע-עור כהה יכול
להגיע לאותו מקום כמו חברו הבהיר — אך בתנאי
שיתאמץ פי שלוש.

מאות אלפי אזרחי ישראל — פועלי-הדחק
וקרבנות-הדחק — החלו מחלוקים את המדינה
בין "אנחנו" ו"הם". "הם" — השלטונות,
המשטרה, הציבור המסודר והאדיש, המדינה
הקוראת לעצמה "ישראלית", המוענת שהיא
"יהודית", ושלמעשה אינה אלא "אשכנזית".

זהו התבטול שהתבטל במרוצת השנים. אטיאט הגיע
לנקודת הרתיחה. השבוע הוא גלש.

בפעם הראשונה, אך לא בפעם האחרונה.

★ ★ ★

יש בפרשת השבוע כמה פרטים המטילים אור
על מהות ההתקוממות והכוחות שנתגלו בה לראשונה.
קודם כל — סיבת המרד. המשטרה ירתה בשיכור מתפרע.
השיכור היה בודד ובלתי-מוזוין. השוטרים היו פיכחים,
מוזוינים ובעלי עדיפות מספרית גדולה.

בכל זאת הם ירו. איזו הצדקה יכולה להיות לירות
בנסיבות כאלה? אם מותר לירות בשיכורים — האם לא
היה מספר ההרוגים בעולם מגיע בכל יום לרבות?

נקמה עדתי.

יריה מחברכים ולמטה

אמת היא, שיעקב אל-קריף אינו חשבו כשלעצמו. הוא רק שימש מר"ע לפיצוץ מיטען הנפץ של הרגשות קיפוח ועוני, שהצטברו בקרב שכניו המארוקאים. תפקידו במאורעות חיפה היה כתפקידו של אותו סטודנט סרבי, שירה בארכידוכס פרנסיס פרדיננד האוסטרי, ב-1914, והחיש את פרוץ מלחמת העולם הראשונה.

אלפי המפגינים שצבאו על מטה משטרת חיפה למחרת היריות צעדו אמנם אחרי דגלים מגואלים בדמו של אל-קריף, אך הקריאה שהיתה בפייהם, היתה גדולה הרבה יותר מקריאת ההגם על שפיכת דמו של הסבל הצרירי. היתה זו קריאת מחאה של עדה שלמה.

הפגנת הבוקר התפורה בשקט, אחרי שה משטרה התנצלה על התקרית והבטיחה חקירה מהירה והענשת האשמים. היה ברור כי השוטרים שירו עברו על החוק המפורש, הקובע כי שוטר יכול לירות רק בשני מקרים: על המון פרוץ, המעמיד את חייו של השוטר בסכנה; ועל פושע שפוט הנגמל. בשני מקרים אלה חייב השוטר לירות תחילה יריית אזהרה באוויר, ורק לאחר מכן לירות במטרה — בתנאי שיכחך אל הברכיים ומטה. במקרה שאדם בודד מתפרע, ומעמיד את חייו השוטר בסכנה, יכול השוטר להש"תמש להכנעתו אך ורק באותו נשק הנמצא בידי המתפרע. במקרהו של אל-קריף: בק"בוקר, כסא או אלה.

המפגינים קיבלו את ההסבר, חזרו לשכר

יום ה' השחור

יריה בשיכור, הציתה אש בין העדות

— מאת שלום כהן —

ארי סליב, בעברית, פירושו עמק הצלב. אחת הסברות היא, שמקורו של שם זה בתקופה בה התנחלו הצלבנים בארץ. הם כבשו את חיפה אחרי קרב קשה דווקא עם יהודים, ששמרו אמונים לשלטון הערבי. מכל מקום, דבר אחד ידוע על עמק זה, למרגלות הר הכרמל: האדמה שעליה נסללו כבישי האספלט ונבנו בתי הערבים, ספגה דם למכביר. באמצע השבוע שעבר שוב כ"ה דם את אמת הואדי.

תחילה היה זה דמו של תושב שיכור, חסר כל חשיבות מלבד לעצמו. יעקב עקיבא אל-קריף, יליד מרוקו שעלה ארצה לפני שמונה שנים, עמר בבית הקפה של שלמה רוזיליו בואדי סליב וסירב להישמע להוראות המשטרה. עמו היה אחד ממכריו, מלח בן 40 בשם אבר ממן, יליד פו שבמרוקו. עדותו של ממן היא ברורה וחד משמית: עית: סמל משטרה (אשר גולדנברג) ירה שלוש יריות אקדח מתוך מכונת היריות — אחת באויר ושתיים לכיוון אל-קריף. נוסף לאקדחו של הסמל, פלס אקדח משטרי שני לשונית אש, ובסך-הכל כחגו אל הסבל ה"שיכור ארבעה כדורים.

על כיוון היריות אפשר ללמוד מן המ"קומות בהם פגעו הקליעים: אחד פגע בכניסה לבית הקפה, כמטר מימין למקום שבו עמד אל-קריף. גובה הפגיעה: מטר מן הרצפה. קליע שני פגע בקיר האחורי של הקפה, כחמישה מטרים מאחורי גבו של אל-קריף, ושבעה מטרים ממקום מושבו של הסמל בניידת. גובה הפגיעה: 1.95 מטר. מאחר וגורה מנוקדה נמוכה יותר, כלפי מעלה, הרי אין ספק כי הקליע עבר קרוב מאד לאל-קריף, בערך בגובה מותניו. כדור שלישי פגע במותניו הימנית של השיכור.

אל-קריף נפל ליד הדלפק, מתבוסס בדמו. שלמה רוזיליו, שניקה את ההריסות, מצא שני קליעי אקדחים, קליע שלישי נמצא בתוך גופו של אל-קריף, כאשר הושכב על שולחן הניתוחים של בית החולים הע"י רוני רוטשילד. הקליע חדר מלפנים, בגובה המותניים, קרע את מעיו של אל-קריף

ונתקע בעמודי-השרדה שלו.

כאשר הובא הפצוע לבית החולים, היה מבוסס לחלוטין וחסר הכרה. כה מבוסס, שלא היה צורך לתת לו כל סם-הרדמה, ואי-אפשר היה גם לנתחו. הרופאים ניקו את פצעו, ניתוחו רק למחרת בבוקר. בינתיים, נשאלה השאלה: אם אמנם נורו ארבעה קליעים לכיוון השיכור, ושניים נמי צאו בבית הקפה ואחד בגופו — היכן הרביעי? האם פגע בחלק אחר של גופו? האם אמנם גורה? על כך לא רצה איש להשיב. "ועדה משטרתית בודקת את הפר"שה", היתה התשובה הרשמית, "היא תפרסם את העובדות".

קבין שותה בבית-מזהר

היריות פגעו באחת הנקודות הרגישות ביותר במדינה של קיבוץ-גלויות: הרגשות העדתית. בואדי סליב מתגוררים 25 אלף תושבים, אשר קצת פחות ממחציתם הם יוצאי צפון-אפריקה. אלה ראו את פגיעת בן-ארצם כפגיעה זדונית בכל עדתם. הם התקהלו, נסעו, למחות עליה. מיהו האיש אשר פציעתו הציתה את ה"אש? יעקב אל-קריף, 37, גולד במראקש. אביו מת בהיות יעקב עדיין צעיר, וא"ז הפכה מרכז עולמו הנפשי.

הנער היהודי גלל להיות גבר גבוה וחסון, שפתח דוכן למשקאות קלים. הוא עצמו חיבב דווקא את המשקאות החריפים, ונהג להשתכר בלי הרף. בשיכרותו היה מת-קוטט עם שכניו הערבים, סוּעַע אותם או נפצע מידיהם. פעם הרוחק לכת עד כדי לקלל: "תקולל דתו של הסולטן מוחמד".

היתה זו פגיעה במלכותו. אל-קריף הובא למשפט, נידון לששה חודשי מאסר — אחד מקומץ יהודים בין כמה מאות מוסלמים. סיפר עליו צעיר תושב ואדי סליב, אשר גם הוא נכלא באותה תקופה: "נכלאתי חודש אחריו. בית-הסוהר במראקש אינו כבתי-הסוהר הר בארץ. זהו מיבצר עתיק, בעל שער ברזל ענקי. בפנים, הכל שחור ומלוכלך. לא נותנים סיגנים או בגדים נקיים לאסירי-יום ואוכל — רק הכי גרוע".

מרי שבוע היתה אמו הוקנה של יעקב באה לבקרה, מביאה לו אוכל ובגדים נקיים. וגם בבית-הסוהר, המשך האיש לספר,

האיש שנורה

אלה שתי התמונות היחידות של יעקב עקיבא אל-קריף, שפורסמו בעתונות. הצילום העליון מראה את אל-קריף כשהוא שוכב בבית-חולים רוטשילד בחיפה. אחרי שנותר פעמיים. התמונה למטה מראה אותו בחברת אחת הבחורות שנמנהן הרבה לבלות, ארבעה חודשים לפני פציעתו.

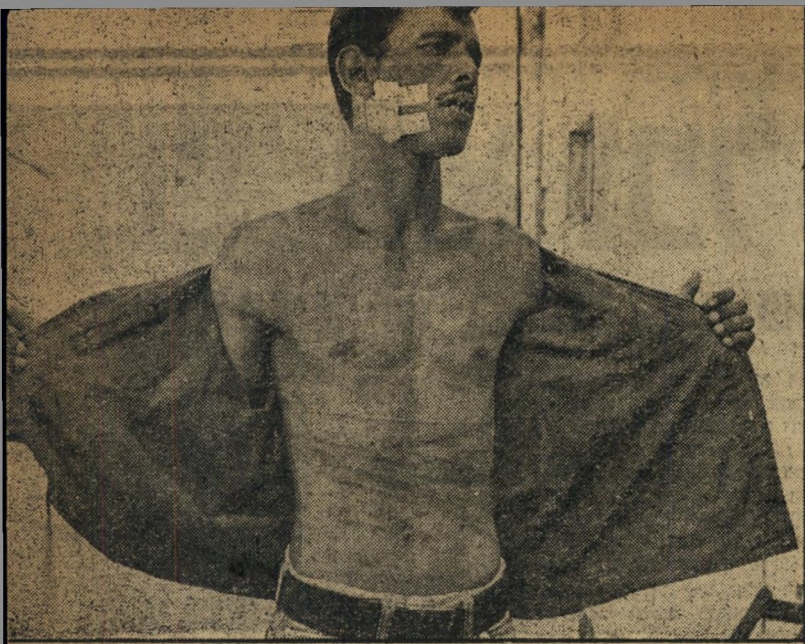
היה שותה ומתנהג כמו קבלן — מסתובב עם ידיים בכיסים ומצפצף על העולם. עם קום המדינה, החליט אל-קריף לעלות לישראל, יחד עם רבבות יהודים מבני ארצו. לאמו ולאחותו הבטיח, כי בישראל יעבוד קשה ויטיב את דרכיו. ברגע שיהיה לו מס' פיק כסף לקניית שיכון, ישלח להביאן אליו.

אל-קריף הרוויח אמנם יפה. הודות לכוחו הרב הצליח לעבוד כסבל בשוק הירקות תלפיות בהדר הכרמל, השתכר סכומים גברי הים מאד בעבודות המפרכת. את הכסף היה מוציא על שתי חולשותיו: נערות ומשקאות. הוא לא הצליח לחסוך פרוטה, והשיכון נשאר רחוק מאד ממנו. תחת זאת התגורר בכור אפל, במורד מדרגות עגלון, המקשרות בין ואדי סליב לבין רחוב הח' לוז בהדר הכרמל. הכניסה לכוח היא דרך דלת עץ, שגובהה אינו מגיע לחזהו של אדם בינוני. אין לו חלון, וכדי להגיע אליו יש לעבור בקומה כפופה כעשרה מטרים, בתוך מינהרה אפילה.

אילו חיפשו בנרות, אי-אפשר היה למצוא אדם פחות מתאים לשמש קדוש של מסע

אבנים בשווי השמחה

מרכז השכונה החלה הפקעת האג"ר שית מתפוררת לנחלים קטנים, שהש"תפכו דרך הסימטות הצדדיות אל העולם שבחוץ. הותקפה חנות של צלם; בית-קפה של עולה מרומניה נהרס, מאחר ואמרו עליו כי הוא אשר הוציק את המשטרה בליל אמש. ליד סניף בנק לאומי עמדה מכונתו של מנהל הבנק. חבורת צעירים התנפלה עליה, הסכה אותה על צידה הימני. הבנוין החל מספף מתוך מיכל הדלק. מישהו הש"ליך גפרור — והמכונת עלתה באש.

קרבו המפגינים

הוא השומר דויד עובדיה, 32, תושב הכפר סלמה שליד תל אביב. עובדיה, בעל תפק של חמש שנים במשטרה, הודע יחד עם יתר חניכי הקורס בבית הספר לשוטרים בשפרעם, נשלח לפיזור המפגינים בואדי סליב. אבן גדולה פגעה בפניו והוא נפל מחוסר הכרה. הפצע נראה בבירור באפו ובשפתיו השטועות.

קרבו השוטרים

הוא יעקב אמזלג, יליד מארוקו ותושב ואדי סליב. אמזלג, פועל בלתי קבוע במל ואב לארבעה ילדים, השתתף בהפגנה נגד המשטרה, נעצר והוכה על ידי השוטרים. על לחיו סימן המכות, בעוד שפל בסנו נראים סימני חיתוך — נטינו להתאבד מרוב צער.

סמרטוט בוער הושלך גם אל החלון המסורג שבחזית הבנק, ותאש החלה מלחכת את הבנין ואת האותיות שמעל לכניסה. מכונית כיבוי, שהגיעה בלויית משטרה, מנעה אסון גדול, כיבתה את האש כשרם תצליח לחדור לבנק.

עד לרגע זה, התנהגה המשטרה בהתאם קות. הסביר קצין אחד: „אין דבר, שיטברו איזה זכוכית או שתיים, לא נענה להם. יש לנו תמאה על הראש.“ כי אחרי הכל, היה זה סמל משטרה שהתחיל את כל העניין. אלא שההצתות חרגו מגדר ההפגנות הפשוטות. לשוטרים ניתנה הוראה לפזר את ההמון בכוח. כגלים שהתנפצו אל החיץ ונסוגו חזרה אל מעמקי הים, כך נהגו גם אנשי השכונה: מול שרשרת השוטרים המזוינים באלות נסוגו בוזרה אל הסימטאות, תפסו עמדות מעל גגות הבתים שסיב לרחבה המרכזית. בדרך אספו אבנים. היה זה מחזה בלתי שכיח: נשים משולהבות אספו אבנים בשולי שמלותיהן, הביאו ארונות לגברים שסקלו את השוטרים. השומר דויד עובדיה, שהובא במיוחד עם חבריו משפרעם, התקדם לעבר ההמון, כשמקלו מונף בידו. הוא תפס אחד הרוגמים, העבירו למכונת משטרה שעמדה בקירבת מקום, ושב לשורות ההתקפה. מסקנו נתן הוראה לשוטרים להתפזר, לבצע פעולות איגוף. ברגע זה בויק חש עובדיה בחבטה נוראה בפניו. הוא נפל על הכביש, מחוסר הכרה. הוא התעורר במכונת משטרה, בדרך לבית החולים.

קצין עם דמעות בעיניים

המפגינים, הפחידו את הילדים אחוניהם טריה. הגננת ניסתה להרגיעם, אך לשוא. לפתע הריחה ריח של עשן. היא פנתה את החלון לרוחה, צעקה אל ההמון: „אתם תשרפו את כל הבית! יש כאן ילדים!“ האש כובתה מיד.

כרוז אלמוני משוכפל וקצר הסית לצעד הבא. איש אינו יודע מי חיבר והדפיס את הכרוז, ואם ידע זאת מישור, לא גילה את הסוד. קרא הכרוז: „דמנו לא יהיה הפקר! נעלה לשכונתנו עושינו בזהר הכרמל. אנו רואים אותם בלילות, בתוך התלונות המוארים, בעוד אנו מחפשים מקום לינה בחדרי מדרגות ובמרתפים חשוכים, וריום תרים כזאבים רעבים להשגת יום עבודתך דחק — בואו נעלה עליהם!“ והם עלו עליהם.

בעוד המשטרה סוגרת על השכונה משלושה עברים, פתח ההמון חזית מן הצד

הרביעי. בתפנית פתאומית הסתערו כמה מאות תושבים, ברובם בחורים צעירים ואפילו נערים, על המדרגות המובילות להר הכרמל. כהרף עין הופיעו לעיני האזרחים השלוחים של רחוב הרצל.

דויד דויטש, בעל מסעדת תלפיות, הרגיש כי משהו אינו כשורה: מכונת פרטית קסנה נוסעה ברחוב החלון הסמוך החלה לפתע נוסעת אחורה ברחוב התדסיסטי, מבלי להסתובב. מיד לאחר מכן ראה את ראשוני ההמון מתפרצים מראש המדרגות. דויטש, ענק גיגני מהונגריה, לא נבהל. מסעדתו התרוקנה מאדם ורק הוא נשאר על מקומו. „אם מישור יתקרב אליי, נשבץ בנפשו, אהרוג אותו!“

איש לא התקרב אליו. לעומת זאת החלו המתפרצים מנסים את חלונות הראדה של החנויות הסמוכות. בחנות חזום לצרכי חשמל היה יהושע צפולוביץ עסוק עם שתי קונות. כאשר ראו את ההמון מתקרב, הקרימו שתיים צחת אימים. צפולוביץ עזר להן לעלות לקומת ביניים בתוך חנותו, ולפני שהספיק להסתובב לאחור היתה זכוכית חלון הראדה מנופצת לרסיסים.

גל האלימות שסף הלאה. אורח פנה לפקח עירוני: „למה אתה לא עושה משהו?“ הפקח השיב, כששיניו נוקשות מפחד: „הרגו אותו!“

ליד חנות הפרחים הזעירה שלה, עמדה ריזל סורדס, ישישה בעלת שיער שיבה, ראתה את ההמון מתקרב. שני נערים נעצרו ליד חלון הראדה שלה, נסלו כמה עצים פרחים שעמדו על המדרכה והשליכו אותם דרך הזכוכית לתוך החנות. כשקול הזכר בית המתנפצת והעצמים המתגלגלים לריצפה מהדהד באוזניה, ברחבה הישישה.

צו חיוני לשלום

רבע שעה בסך הכל ארכה ריצת האש מוק ברחוב הרצל. המשטרה לא הספיקה להדביק את קצב ההסתערו. כאשר הופיעה בשדה הקרב, כבר לא היה כמעט איש מן המתפרצים במקום. באותה מהירות שבה הופיעו, חזרו לשכונתם. אלה שלא חזרו, התערבבו בין העוברים והשבים. היה זה מעשה הסירוף האחרון ביממה של אבדן חושים. פועלי הנקיון טיאו את שברי הזכוכית ברחובות, נידות משטרה הקיפו בטבעת בסחון את השכונה כולה, התושבים יצאו לעבודתם. חזרים — עד כמה שמסתכל מן החוץ יכול היה לקבוע — חזרו למסלולם. אך הפרשה לא תמה. יום החמישי השחור היה רק אות אזהרה, כי קיבוץ הגליות שוב אינו יכול להישאר מליצה מתחסדת וצבועה, כי אם צו חיוני לשלום המדינה.

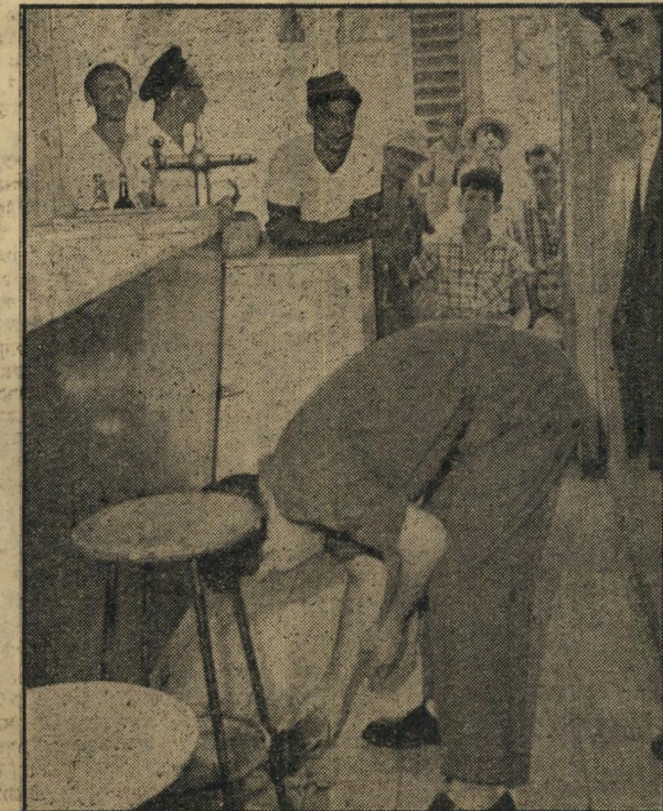
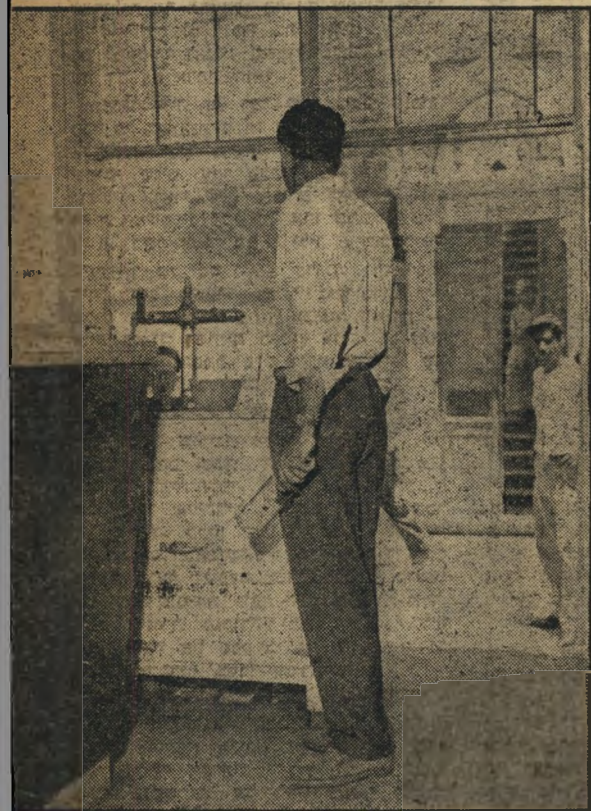
סדרה זחרית מועדון

בסיגת המושטרי, עודדה את ההמון למעשה אלימות נוסף: הפעם נגר שני בתים שסימלו בעיניו את „האויב“: מועדון דון מפאיי ומועדון ההסתדרות. המועדון השני נמצא אך צעדים ספורים מבית הקפה של רוזיליו. ההמון התנפל עליו כלהקת ארבה, סרק את הדלת, ניתק כל מה שמצא בשלושת חדרי: כסאות הברזל הוצאו מארץ למ הרצאות, הוצבו לרוחב הכביש, כמיתרס, במיטב המסורת המהפכנית הצרפתית.

בקומה הראשונה, מעל למועדון, ישבה שרה טישר, עולה מרומניה בת 48, ורעדה מפחד. משעות הבוקר המוקדמות הגיעה את תריסי דירתה, התפללה שהכל יעבור בשלום. לפתע הרגיש כי הקירות מודעים. זעים. היא ברחה לקומה העליונה. שם, למחלה, היה לה עם מי לחלק את פחדה. למטה, עסקו עתה ההמונים בהריסה שיתית של קירות המועדון החיצוניים. הם הרימו עמוד חשמל שהיה מונח בקירבת מקום, השתמשו בו כאיל במלחמות קדם המכות ויעצו את הבית כולו, מוררו את הבולקים בנקל.

לפתע הופיע אחד התושבים, כשהוא מרשך אחוריו מרדה. הוא העביר חבלים עבים דרך החלון הפרוץ, הוציאם מן הדלת והאיץ בפרדה לסחוב ולמוטט את הקיר.

עוד הפרדה מתאמצת, ומישהו השליך סמרטוט בוער אל תוך המועדון ההרוס. ריח העשן היתמר למעלה. בקומה העליונה שררה בהלמות. בשני חדרי הפוגים אל הרחוב נידלה חנה גודלמן הבלונדית את הגנון שלה לעשרים מילי השכונה. הרעש וצחחות המפגינים, שחדרו מבעד לחלונות

דם המארוקאים

שנשפך על רצפת קפה רוזיליו בואדי סליב. בעל הקפה שלמה רוזיליו, לעיניהם הנדמיות של בני השכונה, מנגב את הדם הקרוש מן הרצפה.

שיחזור היריה

מבוצע בידי אחד מתושבי ואדי סליב. מחזיק בקבוצ ביזו. היריה באה מן המכונת שחנתה ליד הפתח.

כן הוא נפל!

סיפורו האישי של בן-לוי האיש שנורה

מאת אבנר ממן -

הייתה בלילה בקבוק בירה. לולא ההלל ללילי לשתות משהו קר, לפני שאלך לעבודה, לא הייתי מעורב בכל העניין הנורא הזה. יצאתי מביתי בתל-חנן מוקדם בערב, בדרכי לגמל. בדרך כלל, אני שומר משעה שש בערב עד שש בבוקר. אבל כיום רביעי שעבר הייתי צריך להתחיל חקא בעשר בלילה. השעה היתה עוד תשע, החלטתי לטור לואדי סליב לשתות משהו. נכנסתי לקפה של שלום שיטריה, ברחוב סטאנטון. אני מכיר היטב את השכונה, כי גרתי בה והיה לי בה, עד לפני חמש שנים, בית-קפה. מאז ועד ליום רביעי, לא חזרתי לשכונה.

ישבתי ליד השולחן, ובקבוק הבירה לצידי. שתיתי קצת ודיברתי עם חברים שפגשתי שם. ואז באה מכונית משטרה ונעצרה ליד בית-הקפה. הסמל אמר לשיטריה, שיכניס את השולחנות מהמדרכה, וגם את שול-דן הקבב. "אין לך רשיון" אמר הסמל. הכרתי את הסמל ואמרתי לו שלא כדאי לעשות עניינים; זה יהיה בסדר. "ממן", הוא אמר לי, "עשה לי טובה ודאג שלא יהיו עניינים". אחרי-כך פנו השוטרים לדרכם. ברגע זה בדיוק הופיע יעקב עקיבא, אשר שם משפחתו אליקריף. הוא כבר היה שותי,

אבל מה יש? שתי קצת. זה דבר רגיל. ביחוד אצלו. היינו רגילים מומן לראות אותו שותי. הוא נכנס לשיטריה והזמין בקבוק בירה. שיטריה אמר לו: "לא עכשיו. אל תעשה לי כאן עניינים. רק עכשיו היתה כאן המשטרה, תבוא עוד מעט, ואתן לך". יעקב התרגז. "מה זאת אומרת לא רוצה למכור לי בירה?" שאל, "אם אתה לא רוצה למכור — סגור את הקפה שלך!" שיטריה עמד על שלו. הוא ראה שאל-קריף שותי, וחשש כנראה שהוא עלול להתפרע. לכן לא נתן לו לשתות. יעקב התרגז, ניגש לדלפק ותפס בקבוק ריק. הוא שבר אותו במכה אחת, כשהוא אוחז בצוואר. רי. ראיתי שזה לא עסק ורצתי אחריו החוצה. הוא אדם גדול וחזק, אבל בשיכרותו התנדנד. תפסתי אותו חזק בזרועותי. איך שאני תופס אותו, איבד קצת את שיחית-שקלו והוא בעט בשולחן שעמד בחוץ והפיל אותו. "אם לא רוצה למכור בירה", מילמל שוב, "שיסגור את הקפה!"

הרעש הזעיק, כנראה, שוב את ניידת המשטרה. הסמל ירד מהמכונית. הוא הכיר טוב מאד את יעקב, וידע עם מי יש לו עסק. הוא ניגש אלי ואמר לי: "ממן, אני לא רוצה לקחת אותו אתי קחור הביתה".

אמרתי לו: "אל תדאג, תשאיר אותו בידיים שלי, אני כבר אקח אותו הביתה".

מכונית הפוכה עודנה בוערת מול סניף הבנק

נכנסנו לשום בית-הקפה, לא של מארוקאי ולא של רומני. הלכנו ישר לבית-הקפה הקטן של רוזיליו, שהוא בן-עירו של אליקריף.

★ ★ יעקב היה עצוב

נכנסנו לבית-הקפה. לא היה שם אף אחד, מלבד בעל בית-הקפה, אחיו ובחור רה בשם דחיינה. ישבנו ליד שולחן עץ, מול דלת בית-השימוש של בית-הקפה. הזמנתי שני בקבוקי בירה והתחלנו לשתות.

אליקריף היה עצוב מאד. הוא תמיד ככה; רע לו על הנשמה. הוא בא ארצה לפני שמונה שנים, ואין לו אף אחד כאן. השאיר את אמו הזקנה במראקש. כאן עבד בתור סבל בשוק הירקות תלפיות. בחור חזק מאד, סחב ארבעה-חמישה ארגזים על הכתפיים בבת אחת. הרחיץ הרבה כסף. אבל מה? היתה לו מחלה אחת: התחיה. את כל מה שהרחיץ, הוציא על שתיה ונשים.

היה לו לב של זהב. כל ערב, כשהיה חוזר מעבודתו בשוק, היה מביא אתו סל מלא פירות וירקות, ומחלק אותם לילדים. שיקחו הביתה והיה מבסוטים. כשהיה יושב בקפה, ומכר שלו עבר ברחוב, היה מיד מזמין אותו שישתה אתו, על חשבוננו. 20-30 לירות הרחיץ ביום — והכל הוציא. לפעם מים, כשהיה שיכור, היה משתולל ושובר דברים. אחרי יום היה בא למקום, מבקש סליחה על מה שעשה, ושואל כמה הנזק. כשאמרו לו שש לירות, היה משלם עשרים. כולם הכירו אותו, וכולם ידעו שהוא משתכר. אף אחד לא היה עושה לו שום דבר; אבל המשטרה היתה פעם אחרי פעם עוצרת אותו. לפעמים היו מכים אותו, לפעם מים אומרים למישהו שיקח אותו הביתה.

★ ★ השוטר הג'ינג'י מתערב

כן, ישבנו בקפה של רוזיליו כשיאליקריף עצוב מאד. הוא דיבר על האמא שלו. "אני רוצה לראות את אמא שלי", אמר בקול חנוק מדמעות. בחדר שלו יש לו תמונה של אמא שלו; תמיד היה מסתכל עליה ויוצא להשתכר ולבכות. הוא ביקש מרוזיליו שינגן בשבילו תקליט ערבי עצוב, פרק אל חבייב — פרידת האוהבים.

יעקב קם ממקומו, ונכנס לבית-השימוש. ברגע זה בדיוק הופיעה ניידת של המשטרה. היא נעצרה בדיוק מול פתח בית-הקפה. ברחוב הזה אין מדרכה, לכן המכור נית יכולה ממש לחסום את הכניסה.

זאת לא היתה הנגידת הראשונה, עם הסמל שראה אותנו אצל שיטריה ואמר לי לקחת את אליקריף הביתה. ליד הנהג ישב סמל שלא הכרתי מקודם; בפנים המכור נית ישבו איזה ששה-שבעה שוטרים. שוטר ג'ינג'י ירד מהאוטו ונכנס לבית-הקפה. אני מכיר אותו טוב. אני חושב שהוא רומני. הוא הכיר טוב את אליקריף, כי הוא בא ישר אלי ושאל: "איפה עקיבא?"

לא הספקתי לענות ואליקריף יצא מבית השימוש. "בוא איתנו במכונית", אמר השוטר. "תסלח לי", ענה יעקב, "עשיתי משהו

רחוב יחיאל פינת החלוצ, אחרי ההסתערות על רחוב הרצל

לואו'י בכניסה לוואדי סאליב, שעה שהכבאים שעבדו בחסות המשטרה מקבלים ציודם

הרחוב, לכיוון הקפה של שיטריט. וכל ש-
התקדמו ברחוב, מיהרו האנשים לסגור
את החנויות ובתי הקפה, פחדו שיקרה משהו.
ברחבה הגדולה, במרכז ואדי סאליב, יש
בית גבוה, בקומה החמישית הופיע פתאום
אחד הדמרים, רומני, וירה שני כדורים
למטה, על ראשי האנשים. התחלנו כולנו
לברוח בפחד. עכשיו שמעתי שהאיש הזה
עזב את החדר שלו ופחד לחזור, ושאחד
משלנו, מארוקאי, תפס את החדר.
לא עבר הרבה זמן ולמקום הגיעו גם
מכוניות משטרה, עם קצינים גבוהים. הם
דיברו עם הקהל וניסו להרגיע אותו. הם
שאלו: "מי ראה? מי ראה?" והקהל ענה:
"ממן, הוא היה שם".
הקצינים קראו לי אליהם והסיעו אותי
אתם באוטו, עד מטה המשטרה. אבל שם
אמרתי להם שאני צריך כבר להתחיל את
העבודה שלי, כי השעה היתה אחרי עשר.
הם נתנו לי ללכת, בתנאי שאחזור בבוקר.

★ ★ ★

מכה בראש

יום המחרת היה יום הדמים. גמרתי
את העבודה בשיוחצי בבוקר, הלכתי
הביתה לכמה דקות וירדתי לקופת חולים
בעיר. בתשע גמרתי את הבדיקות שלי ו-
הלכתי למשטרה. אלא שלא יכולתי להתקרב
לפתח המשטרה. ברחבה, בין המשטרה
והדואר, עמדו המון אנשים, שהחזיקו דג-
לים שחורים ושני דגלים עם דם.
בפתח המשטרה עמדו הקצינים וניסו ל-
דבר עם האנשים, אבל האנשים לא רצו
לשמוע. אני דחפתי את עצמי עד לשם
ואמרתי לקצין שיתן לי לדבר עם תפס
גניס. דיברתי אליהם, לא בעברית אלא
בערבית מארוקאית, בשפה שכולנו מבינים.
סיפרתי להם את כל מה שראיתי כלילה
הקודם, איך ירו באלקיריף המסכן. ובסוף
סיימתי: "אבל יש חוק ויש מדינה. המפקד
מבטיח שהצדק ינצח וכל מי שעשה רע,
יקבל עונש".

עלינו שבעה איש למעלה, לחדרו של
המפקד. הוא אמר לנו: "האיש לא מת.
מה שקורה בחוק, לא טוב למדינה. פורו
את האנשים. תגידו להם שילכו הביתה,
יש כבר ועדת חקירה". אותי הומין המפקד לחזור
בשעה ארבע, לתת עדות.

אבל המול העיזר שהביא אותי לוואדי
סאליב לא עזב אותי גם עכשיו. בשעה
ארבע עליתי על אוטובוס ערבי מנצרת,
שנסע לחיפה. באוטובוס היו עוד 8-10
אנשים מתלחנן, שנסעו לעזור למפגינים
בחיפה. אבל לפני חיפה עצרו אותנו מכוני-
יות משטרה והשוטרים תפסו את כל אלה
שנסעו להפגנה. אני קיבלתי מכת-מקל על
המצח. אמרתי לשוטר שהיכה אותי: "תודה
רבה, אחי!" ולא הוספתי מילה.

במטה המשטרה שאל אותי הקצין: "מה
את? למה עצרו אותך?" עניתי: "הזמנת
אותי לשעה ארבעה; הנה, באתי". ומסרתי
להם עדות על כל מה שראיתי, ושסיפרתי
עכשיו ושאיני נשבע כי הם אמת.

ריצפת המכונית שלהם והסתלקו. כי עכשיו
כבר התחיל הקהל להתאסף. קול היריות,
הבקבוקים הנשברים ואחר-כך הצווחות של
הבחורה דחינה, הועיקו את השכנים. מאות
ואולי אלפים, התחילו להתאסף.
מעצמו, התחיל כל הקהל לנוע במרד

בקיר, בגובה מטר אחד, והתחבא מיד
אחרי המחיצה של בית השימוש. הוא היה
יכול כמו כלם לקבל בעצמו כדור.

ברגע שיעקב נפל, כשדמו נוזל על ה-
ריצפה, נכנסו ארבעה שוטרים לקפה, תפסו
אותו ברגליו ובידיו, השכיבו אותו על

במועדון ההסתדות אחרי גמר הפוגרום

רע? רק באתי לשתות בקבוק בירה.
השוטר חזר על דרישתו: "תבוא איתנו,
יותר טוב".

יעקב ענה: "טוב, תלכו אתם. אני אבוא
אחריכם. באוטו לא תקחו אותי".
הם דיברו בשקט, בלי צעקות, כמו שאני
שים מדברים על עיסקה. אני עמדתי לידם
והקשבתי לשיחה. בסוף התערבתי ואמרתי
לגייגני: "עזוב אותו כאן. הסמל ההוא נתן
אותו בידי שאקח אותו הביתה. אני תיכף
לוקח אותו בשקט".

★ ★ ★

שני כדורים — ישר לאיש

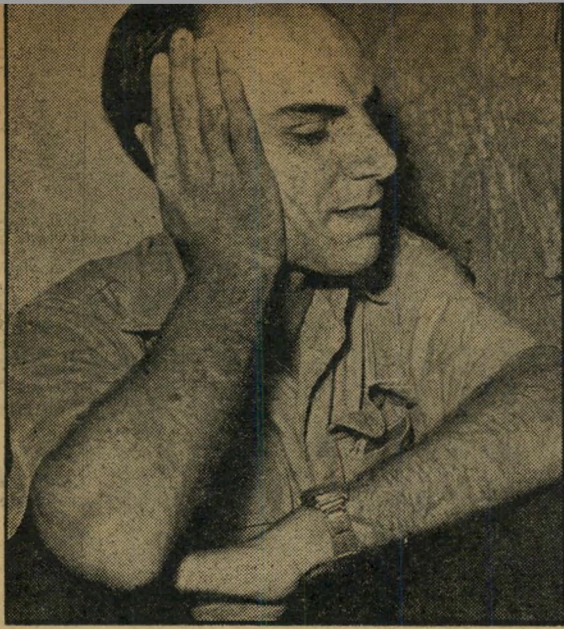
סמל, שישב בצד הקרוב לדלת בית
הקפה, התעצבן כנראה מכל העניין.
הוא קרא לשוטרים שלו: "קחו אותו!" וכי-
מה שוטרים ירדו מהמכונית, כשבידיהם מק-
לות. מה שקרה אחרי-כן, קרה במהירות.
קודם כל, כשראה אלקיריף את השוטרים
מתקדמים אליו, לקחת אותו בכוח, התכופף
מעל לבר. הוא גבוה והגיע בקלות לבקבוק
ריק שהיה על האיצטבה שבקיר. אחרי
הבר, השוטר הגייגני עשה שני צעדים לא-
חור ונעמד בפתח. אני, כשלעצמי, הבנתי ש-
כאן הולך עניין לא טוב, והסתלקתי החוצה.
אלקיריף שבר במכה אחת את הבקבוק
על הבר וניצב מול השוטרים. "תלכו יותר
טוב", אמר להם, "למה ימות מישהו מכם,
ואני אמות גם כן? בכוח לא תקחו אותי!"
תבינו: זה היה אדם שיכור. אל אדם ש-
כור צריכים להתחשס כמו אל ילד, עם
שכל של ילד. צריכים להגיד לו כמה מלים
טובות ולהרגיע אותו. אבל הסמל לא הבין
את זה. הוא נתן פקודה לשוטרים שלו
לקחת את השיכור בכוח. אלקיריף זרק מיד
בקבוק על האוטי. השוטרים הסתלקו מן
הפתח, ותפסו מחסה במכונית ומאחוריה.
אני עמדתי ליד הפנס הקדמי של המכונית
ויכולתי לראות בדיוק כל דבר שנעשה.
יעקב לקח בקבוק שני מהבר וזרק גם או-
תו על המכונית. הסמל ראה את הבקבוק
עף אליו, הוציא את אקדחו ונתן ירייה בא-
ויר. אבל היריה לא הפחידה את אלקיריף.
בראש שלו היתה עכשיו רק מחשבה אחת:
לא יקחו אותו בכוח. הוא זרק עוד בקבוק.
הפעם ירה הסמל לא לשמים — אלא ישר
לאיש.

כדי להבין מה פירוש הדבר, צריכים לדעת
כי הכניסה לקפה של רוזיליו היא צרה
מאד, ואפשר להגיע אליה רק אחרי שעולים
מדרגה אחת. אלקיריף עמד בפתח, כשהוא
נשען בידו השמאלית על הבאר וביד ימין
זרק את הבקבוק, וחוסם כמעט את כל
הכניסה. שמעתי את שתי היריות, אחת אחרי
השנייה, ומיד אחריהן ראיתי את יעקב תופס
את עצמו ונופל לרצפה, כשהוא מפיל אחד
מהכסאות הגבוהים של הבר.

★ ★ ★

יריות מהקומה החמישית

משך כל אותו זמן, לא נשמע קול
של בן-אדם. אחיו של רוזיליו והבחורה
התחבאו מהר בתוך החדר השני של ה-
קפה. רוזיליו עצמו ראה את הכדור פוגע

המכנין העצור
יוסף סבאג, פועל-דחק הער
בד רק חמש שעות ליום,
גר בתל-חנן. בשומעו על ההפגנות בואדי סליב יצא עם
עוד כמה מארואקים לעזרת המפגינים, נעצר בדרך לחיפה.

נושא הדגל
שלמה בן-כליפה, העובד בהפי
סקות כפועל-דחק. למרות שהי
נו כבר 12 שנה בארץ ושירת בצה"ל, לא הצליח שלמה עדיין
למצוא עבודה קבועה, גר בחדר אחד עם אשתו ושלשת ילדיו.

עוד הראיה
אבנר ממן, שומר בנסל
חיפה. היה בחברת יעקב
אלקריף כאשר נורה בידי השוטרים. עדותו היא
עדות מרכזית במקרה על נסיבות תחילת ההמוניות.

מנהיגי המרד - מי הם?

לא עסקנים ציניים, אלא אנשים פשוטים מתוך העדה

בות. עד שבבוקר — שוב פרצו לשונות
האש השמימה.
אנשי הועד ידעו היכן מקומם — בראש
בני עדתם. לא היו אלה עסקנים ציניים,
המלבים שינאת ההמוין למטרותיהם הפר-
טיות. אנשי הועד היו חלק בלתי-נפרד מבני
עדתם. הם הודעו בועזוע הכלל, נסערו
לא פחות מכל תושב אחר. כאשר החליטו
להפגין, רק ביטאו את המרירות שבלבם.
בישראל נראה אירגון הפגנה כדבר מסור-
בל: מלאכה הנעשית על-פי צו "המוסדות",
הרואנים לאביזורים ולסיסמאות מצויירות
בידי שרשטים מקצועיים. לא כן בעיני תושב
כי ואדי סליב. הם חונכו בבית-הספר הע-
קוב מדם של מלחמת-השיחרור הערבית
בצפון-אפריקה, ראו הפגנות-דמים בצות כה
רף-עין. להפגנות כאלה דרוש רק מי שירים
דגל.

הדגל הורם בואדי סליב. לא אחד, כי
אם שניים. שמועה אומרת כי אחד מאנשי
הועד רץ לדרך העצמאות הסמוכה, קנה
שני דגלים. אחרים אומרים כי היו אלה שני
דגלים שגלגלו מתוך מועדון ההסתדרות
ההרסי. הדגלים הובאו לבית-הקפה של רוי
ולילי, טובלו בתוך השלוליות הגדולות של
דם מתקרש. היה דרוש דגל שני למפגינים,
דגל שסימל את האבל, כשם שדגליהם
סימלו את האסון. הוא נמצא על גבו של
אחד הבחורים. בבחור פשט את חולצתו
השחורה, קרע אותה לרוחבה, קשר אותה
למוט — והרי דגל שחור.

ברגע האחרון, כמעט ונוסף להפגנת-
המחאה צביין מחלחל במשמעותו. קבוצת
צעירים היסטריים הניעה מעל לראשי הה-
מון תמונה גדולה של מוחמד חמישי, מלך
מארוקו. "אנו בניו!" צעקו, "לא בני בן-
גוריון!" אנשי הועד התעברו מיד, קרעו
את התמונה. "אנחנו אורחי מדינת ישראל,
המפגינים למען זכויותינו וכבודנו כאזרחי
מדינת ישראל!" התריעו. וההפגנה זזה.

★ ★ ★
מן החופה לכדא

את דגל חלאום נשא צעיר שירי,
בעל תחריפים גבריים ויפים. הוא סימל
את בני עדתו, כשם שהדגל שנשא מעל
ראשו סימל את זעקתם. שלמה בן-כליפה
הגיע ארצה ממארוק לפני 12 שנה. כיום
הינו בן 26, הספיק לסיים את שירותו
הסדיר בצה"ל. הוא נשוי לצברית ואב ל-
שלושה ילדים, אשר המבוגר בהם בן שלוש
שנים וחצי.

בליבו של בן-כליפה בוערת המרירות.
אין לו עבודה קבועה, ואין הוא יכול לפר-
נס את משפחתו. הוא גר בחדר אפולולי
וחייב למעלה ממאת לירות לבעל-המכולת.
"פעם, כשהייתי רחוק, היו לי עניינים עם
המשטרה. אני לא גונב, לא מתעסק בשום
פשע, רק מכות. הייתי הולך מכות, והמש-
טרה הייתה עוצרת אותי."

המכות היו הדרך היחידה שבה יכול היה
שלמה בן-כליפה להביע את מחאתו, על
היחס שבו נתקל מצד הישוב כולו. הוא,
"המארוקאי", הוכתם כאיש-אגרוף ואלימות.
וכאיש אגרוף ואלימות התנהג יתכן כי
בעיני דיירי רחוב דיונון ומרכז הכרמל
הופכת עובדה זו את בן-כליפה למושע
מנוה; בין בני עדתו אין זה פוסל אותו
מלהיות מנהיג.

"כל זה השתנה כשהתחתנתי," סיפר על

של הנהגה ממורמרת ובלתי-רלוויה, היחה
סכנה לשליטת המפלגה בין ציבור זה. התס-
תדרות מיהרה להקים ארגון משלה, ששאל
לעצמו את מטרתו העיקרית של הועד הבלי-
תיתלוי: ללחום בדרישת רשות הפיתוח
להחתים את תושבי הבתים הנטושים על
חוזים, ולאצמם בצורה זו לשלם דמי-מפתח.
נחיצותו של ועד הליכוד נראתה מפוקפקת
ביותר.

★ ★ ★
הדגל חורם

יריות בפתח בית-הקפה של רוזיליו
היו מיבחי-האש של ועד הליכוד.
תחילה שררו הוועם והתדהמה הספונטאניים.
המון נסער יצא לרחובות, חסר יעד וחסר
מנהיגים. הגורמים הישירים היו פציעתו של
קריף והשמועה הבלתי-יכונה כי מת מפצ-
עיו. אך התקרית לא הייתה אלא שביב קטן;
האש הגדולה ניצתה כאשר פגע שביב זה
במבצור המרירות והאכזבה המקוננים בלב
העולים הצפון-אפריקאים מן השכונות הרא-
שונות לעילתם ארצה.

לרגע נדמה היה כי האש דעכה, כאשר
מפקדי המשטרה הובהלו למקום התקרית,
ניסו להשקיט את הרוחות. אך כמו מדורה
שכוסתה בעפר, המשיכה האש יוקדת בלב

האחד תרם לידה או שתיים, אחר תרם
פרוטות.
היו לו, לועד, מטרות ששטות, כולן
לכליות. הוא נולד מהתמרמרות נגד המני-
היגות הרשמית של העדה המארוקאית בא-
רץ, שנמכרה למפא"י תמורת משרות והס-
ת. קדמו להקמת הועד ויכוחים אינסופיים.
"צריכים לבחור עשרה אנשים מבינינו, ולת-
רום כסף שיספיק למחית אדם אחד לפחות,
כדי שלא יהיה לו מה לעשות חוץ מלטפל
בעניינים שלנו. צריכים להבטיח לו משכר-
רת, אחת תבוא מפא"י ותקנה אותו על-
ידי מתן עבודה קבועה."

"זה לא ילך," השיבו הספקנים. "גנתי
שנמצא אדם כזה, וכל אחד מאיתנו ישלם
לו לירה לחדש. והנה יבוא אליו מישוה
שנתן לו לירה ויחשוב את עצמו כבעל-
הבית שלו. תסדר לי הקצבה בעזרה סוצי-
אלית? ידרוש. ואם המוכיר לא יצליח, אז
האיש הזה יקים צעקה שבגדו בו ויפסיק
לשלם. אנו אומרים לכם, זה לא יעזור."

"אז מה אתם מציעים?" נשאלו.
"שום דבר. כל אחד ידאג לעצמו, ואם
לא ילך בסובות, ילך במכות!"
בכל זאת הוקם הועד — ומיד צלצל
סעמון-אועקה במרכז מפא"י. עצם הופעתה

שאלה אחת חוזרת ונשאלת, בכל
פרשת ואדי סליב: מי הם המתמרדים? בכל
מי הם אותם אנשים שצעדו בהפגנת
הבוקר, סקלו את השוטרים אחרי-הצהרים
והושלכו למעצר בלילה? מה דמותו של
הגבר אשר הרים בראש חוצות את הדגל
הלאומי המוכתם בדם? האם עמר מישוה
בראש המתמרדים? האם הנהגו — ואם
כן, מיהו מנהיגם?

ביומיים הראשונים שלאחר שפיכת הד-
מים, אי-אפשר היה לקבל תשובה לשאלה.
תושבי השכונה היו המומים מן המאורעות,
לא הספיקו לעכל עדיין את אשר חוללו.
מפה לארון עברה גם ההחלטה: לא לדבר
יותר, אך מתחת להיתממות ולשתקה,
געשו תרועות. תושבי השכונה דיברו בשסף
עקרונות-הרחבות, ליד נידות-המשטרה עמר-
סות השוטרים החמושים. הם דיברו בניב
המארוקאי הנוקשה, אשר גם האוזן השר-
מעת-ערבית חייבת להסתגל אליו היטב
לפני שתצליח להבינו.

ביום הששי בצהריים, סחות מ-24 שעות
אחרי שנעצרו, שוחררו משתמתי המרד.
הם חזרו בשקט לבתיהם, או הצטרפו למת-
זכחים ברחובות. היה ברור כי שלב זה של
התקרית נסתיים; היה ברור לא פחות, כי
אין זה סוף הפרשה. שמועות דמיוניות
הילכו בסימטאות הצרות, נבואות מסמרות
שיער נלחשו במדרגות העולות להדרה-כח-
מל.

"שמעתם?" שאל גבר צנום, תושב תל-
חנן הסמוכה, אשר עיניו להטו בקדחת
ההתרגשות. המעגל-האנושי הביט בו בעי-
ניים סקרניות. "המשטרה שיחררה את ממך
מיד אחרי שעצרה אותי. רצתה שיחליף את
עדותי. אבל ראש הועד ידע. הוא שלח
אחד משלנו, שהתחפש כשומר והתגנב למ-
טח המשטרה. הוא בא לממן ואמר לו שאם
ישנה את עדותו, נהרוג אותו."

או שיחה זו: ראש הועד? מי יודע
מיהו ראש הועד? אף אחד לא ראה אותו
באור היום. רק יודעים שהוא גיבור גדול.
יודע הכל. יש לו אנשים בכל מקום. גם
בסף וגשק. אם הוא רוצה, מחר נקום כולנו
כמו איש אחד ונעשה מה שהוא גידי."

★ ★ ★
לירתה של הנהגה

אגדות לחור ומציאות לחור. הועד
המקומי של ארגון ליכוד עולי צפון-
אפריקה אינו גוף מחתרתי, המתכנן הפיכה
מוזינת של עולי צפון-אפריקה במדינת-
ישראל. הוא שוכן בחדר קטן, בתוככי וא-
די סליב, ובחודשים הראשונים להקמתו
לא היה לו הכסף לתשלום חשמל. אך
התרומות החלו מגיעות מתושבי השכונה:

• בן-לויית של תנועת אלקריף, אשר
סיפורי תהפוכים בשטחים 7-6.

המנהיגה
נראית כדמות מן המהפכה הצרפתית, בעומדה מול מסה המשטרה
בחיפה. התמונה צולמה בשעת ההפגנה הראשונה, שנערכה בשעות
הבוקר. בין העצורים היו ארבע נשים, שצעדו בראש המפגינים ועודדו אותם בקריאותיהן.

דם נשפך בחיפה!

מאורעות הדמים של וארי פאליס לא היו מקרה.

המאורעות שבאה על חיפה היא אות מבשר רעות.

רחובות חיפה השקמה והממושקעת ראו את ההתפרצות הראשונה של זעם המקופחים.

אם לא נבין מה הם שרשי הזעם הזה, נעמוד

לפני מלחמת-אזרחים בישראל!

מי אשם במרד ההמוני? כיצד להציל את המדינה מפני הרעה המאיימת על עתידה? שמעו את דבר "הפעולה השמית" מפי

אורי אבנרי

שלמה בן-שלמה

נתן ילין-מור

שלום כהן

באסיפת-עם שתתקיים בליל שבת, 17 ביולי 1959,

באולם קולנוע "עצמון" בחיפה

בשעה 8.30 בערב הכניסה חפשיית!

במדינה

העם

"אלה אנשי המזרח..."

"אלה אנשי המזרח, הם מכבדים רק כוח"

הממשלה מינתה ועדת-חקירה שתחקור את הסיבות והגורמים. הכנסת דנה בכבוד-ראש ודרשה להרחיב את החקירה. המפלגות חיד דעות מלומדות, אנשי-ציבור הוסיפו את הסבריהם. אולם כל החקירות והביטורים לא יכלו למצוא את המהומות העדתיות שאירעו השבוע בחיפה — כמו אותו פסוק של קצין-משטרה אלמוני, שצוטט בהארץ למחרת ההתקוממות.

מתוך גורנו של קצין זה דיברה גימט עמוקה של בוז והתנשאות. זהו תהליך מחשבות שאינו מיוחד רק לאיש אחד — הוא משותף לחלק גדול מן הציבור בארץ. אין הוא תלוי בהגיון כלשהו. הוא מבטא משהו תת-הכרתי. הוא יוצר את דמותו של המומחה לעניני המזרח, הקובע כי "כל ספרדי עצלן", או "כל צפון-אפריקאי הוא ברוך", או "כל ערבי יחיד לך בפרצוף ויתקע לך סכין בגב", ועוד אימרות-כנה מסוג זה.

הסיבה האמיתית ליחס נפשי זה הם חוסרי הידיעה, הפחד הסתום של האדם כלפי האיש שגדל בסביבה שונה לגמרי, המדבר בסגנון אחר והנראה משונה וזר. אולי זוהי האשמה היסודית של החינוך הישראלי, שלא הצליח — ואף לא ניסה — לקרב את הצעיר העברי אל תרבות המזרח, אל הבנת סגנונו והערכת מעלתיו.

אילו היה חינוך זה שונה, יתכן כי בארץ היו מתהלכים פסוקים כמו: "כל ספרדי הוא בעל חכמת-חיים", או "כל צפון-אפריקאי חברותי וגלוי-לב", או "כל ערבי מכניס אורחים".

ממשל צבאי

הארץ אל-ראשית

"הוא נפל עלי מהשמיים" — כך רגו לים ערבים לבטא את רגשותיהם כאשר בא להם גואל במצוקתם.

השבוע נפל דויד בן-גוריון מן השמיים על תושבי הכפר הדרוזי ג'וליס. קצינים שסיירו מראש בכפר, כדי להכין את הבית, קבעו כי המקום המתאים ביותר לג'וליס היה בלוקוסטר של ראש-הממשלה-המת, פטר, הוא שדה בו רגילים הערבים לדוש את הקציר. האיכרים נתבקשו להעביר את הדש למקום אחר, טענו בצדק שהתבואה תתקלקל.

הממשל הצבאי מצא פתרון: הוא הביא קומביינים חדישים, שגמרו ביומיים את העבודה המעסיקה את בני ג'וליס בשנים אחרות למעלה מחודש. נוסף על ישועה זו, באה ברכה אחרת: ששים פועלים מצאו להם עבודה של כמה ימים בסידור מקום הנחיתה. שכרם בא מידי משלם-המסים, ותור שבי ג'וליס התפללו לאל הסודי של עדתם כי ראש הממשלה יפול עליהם מן השמיים, בכל שנה, בעונת הקציר.

תוכנית-בית-מאמר דרוזית. אולם האיש שירד מן השמיים לא הביא גאולה רבה. יותר משדמה למשיח, דמה להארון. כי ראש מודרני, המתחפש כדי לרדת אל העם ולשמוע מה בפיו, הוא הופעת לשמוע כי בישראל מקופחים הדרוזים כמו הערבים, התפלא כשנאמר לו כי אומות הדרוזים מופת קצות בסיטונות, כאדמות הערבים, למען בסחון המדינה והוראות שרי-הבסחון. כי ראש-הממשלה לא שאמר ספק שהוא מתחשק אל הדרוזים כאל אומה נפרדת, הור מה ליהודים והחייבת לשלח עמם פעולה נגד הערבים. תיה נושנת זו, שהיתה אהודה על הצרפתים עת קיו בעזרתה לפלג את העם הסורי ולמנוע את ליכודו במלחמת-שיחורר משותפת, ביצבה בכל דבריו של ביג'י.

קבע ביג'י: על האומה הדרוזית להשיג בהקדם ממלכתיות משלה — כלומר להקים מדינה דרוזית עצמאית בשטח השירי כיום לרע"ם. בישראל יוכל כל דרוזי מקומי או זר לקבל חלקת-אדמה. חיללים דרוזים משוחררים יתקבלו למשטרה, או יזכו לשיר קום — אפילו לפני החללים היתוריים. פסוק ערבי. בכל זאת היה ביקור זה, (המשך בעמוד 12)

התנהגות, "אמרתי: די, עכשיו אני נשוי, צריך לעבוד ולפרנס את המשפחה". אבל "הם" לא הרפו ממנו. בדיוק למחרת חתונתו הובא בן-כליפה למשפט על הת-סרעות קודמת, גשפט לשישה חודשי מאסר. ביקשתי שלפחות יתנו לי לגמור את ה-שבוע הראשון עם אשתי. לא נתנו. הכניסו אותי לבית-הסוהר. לרוצח שכבר יושב ב-בית-סוהר נותנים חופש אם הוא מתחתן — ולי לא!

כאשר השיג בן-כליפה עבודה, היה זה במעגל הדחק והפיטורין הפתאומיים ללא-פיצויים. חודש אחד, למשל, נשלח לעבוד בעיריה. הוא עבד 17 יום, הביא הביתה 70 לירות. הוא מכר את השולחן היחיד שהיה בחדרם, אשתו מכרה את צמידיה, "בשבת האחרונה", סיפר, "לא היה לנו ממה לעשות שבת בבית". אמרתי לאשתו: קחי את החולצה החדשה ותלכי למכור אותה. היא מכרה אותה בארבע לירות בשנך, והיה לנו מה לאכול בשבת.

שניים מתוך עדה

המפגנים שצעדו אחרי דגלו של בן-כליפה לא היו כה נמרצים או צעיריים, לא ידעו לבטא את רגשותיהם בעברית הצחה, השגורה בפי בן-עדתם הצעיר. אולם כאשר הורם הדגל, לא היססו לצעוד. כאשר נהרסו מועדוני מפא"י וההסתדרות, נדחקו קדימה למצוא פורקן לשינאתם. וכאשר הס-תערה עליהם המשטרה, ידו בה אבנים והלכו בלי חרטה למעצר.

היה ביניהם יוסף סבאג: רוה, חלונני בן 25 וחור-מרידות. הוא עובד חמש שעות של עבודת-דחק ליום, חי עם אשתו ושני ילדיו בצריפון מתבקע בתל-חנן. סיפר הוא: "בצהריים שמענו שיש הפגנות בואדי סליב. החלטנו לנסוע לעזור להם. יחד אתי נסעו אחי ועוד איזה עשרה חברים. עלינו על אוטובוס ערבי שנסע מנצרת, אבל לפני שהגענו לחיפה עצרה אותנו המשטרה. ישר התחילו לתת מכות, ולקחו אותנו למעצר. אותי בתחנת קריית-חיים. את אחי בג'וליס. אני לא מצטער על שום דבר שעשיתי. צריך שכל הארץ תשמע את צעקתנו המרה!"

יעקב אמולק, מפגין אחר שנעצר בידי המשטרה, הינו גבר כחוש אך שריירי, בעל עור שחום. על לחיו הימנית התנוססה תח-בושת. "זה ממכת שוטר", הסביר. אמולק, פועל בנמל חיפה, עובד ממוצע של 10 ימים לחודש. הכנסתו, אחרי ניכוי מסים: כתשעים לירות. "לך תאכל אשה וארבעה ילדים בתשעים לירות לחודש! וכי-שאתה אומר שיש לך הרבה ילדים, עונים לך: מי אמר לך לעשות ילדים?"

סיפר הוא: "כששמעתי שהרגו את עקיבא, אמרתי שזה כבר יותר מדי. במקום למות שעה-שערה, שאמות בבת אחת. בטח שהלכתי להפגנה. כי הלב שרף לי. המשטרה עצרה אותי וחתרתי שיחררה אותי עם כולם. אבל אני אמרתי: אלהים, איזה מין חיים אלה? קח את נשמתו!" ובקול חזק, כשידיו פורקות את כפתוריו ופותחות את חולצתו לרחחה, הוסיף: "הנה מה שעשיתי לעצמי, אבל לא הצלחתי עד הסוף!" בטנו היתה מכוסה בסימני-חיתוך של סכיני-גילוח — עדות לנסיון-התאבדות.

דרוש: יושף

המאורעות יצרו בואדי סליב אוירה של דריכות בוסתני. כאשר קונן מישוה על אפליה ועוני, שוב לא דיבר בנימה חסרת-האונים של תמול-שלוש. בקול הי-מרוקאים של ואדי סליב פועמת עתה גימה חדשה: גימת האיש שגילה לפתע כי בידו לגמול לחומסיו צרה כנגד צרה. זוהי מחיתות העלולה בנקל להביא לי-פורענות מחודשת, פראית שבעתים. במק-ההקל ביותר, תתבטא בהעמקה תהומית: הבדלי-העדות. התנבא אחד התושבים: שלושה חודשים לא תמצא אף רומני סליב!

אם אפשרות אחרת: שתביעותיהם של עולי מארוקו ייענו בכנות, הצבועה של העסקנים הי-דבר למחרת שפיתח-הדמים גושי הקפיטה אינם מבר-יביקטיביות בסיסית! יודע: "אני רוצה דבר יטחון ולפני העבודה יאמר לי ישר. אני לא רוצה אלא אחר תקח ממני ארון הרשקובין. תיכ-הצבועה של העסקנים הי-דבר למחרת שפיתח-הדמים גושי הקפיטה אינם מבר-יביקטיביות בסיסית! יודע: "אני רוצה דבר יטחון ולפני העבודה יאמר לי ישר. אני לא רוצה אלא אחר תקח ממני ארון הרשקובין. תיכ-

בנה שפיצר

תל-אביב, רח' סירקין 1
(פינת בוגרשוב)

צעירי מלות בחשאקה
דוגמאות מיוחדות

תל-אביב
תקבל פרס

קורס קיץ לפקידות והנהלת חשבונות

נסתח ב' יולי

מרכז מורים מוסמכים, חס 12 תל-אביב

נוער עברי!

אתה מואס במפלגות. אתה מרגיש כי "כולם אותו חדר". אתה חש את ריח הריקבון והשחיתות הנודף מכל עבר. אתה מרגיש כי משטר מעובש דן אותך לחיים של ריקנות וחוסר-טעם.

מה אתה עושה לשינוי פני הדברים?

האם תעמוד מנגד כאשר אחרים לוחמים את מלחמתך? האם תתעסק באי-שטח של ציניות מעושה ואדישות מלאכותית כאשר עתידך שלך מונח על כסות המאזניים?

האהפכה העברית קוראת לך!

"הפעולה השמית" קיבלה על עצמה את המשימה הקשה לחולל מהפכה כוללת במדינה — מהפכה רעיונית, מדינית וחברתית. אין היא מסורת סביבה סיסמיות נבובות. אין היא מסתפקת בשלילת הקיים מבלי להציע יסודות איתנים למשטר המחיר — משטר שיהיה חדש באמת, ולא אוסף מקרי של סראות. "המינשר העברי" — מצע הפעולה השמית שזכה לתשומת-לב עולמית — פתח לפניך. הוא סולל נתיב נועז. הוא קורא למגשימים אסיצים.

אם אתה אסכים לדעות אלה —

חרי שחובתך היא לתת את ירך לפעולה המעשית, לקבל על עצמך את אחד התפקידים הרבים הקשורים בהפצת הרעיונות ובהבטחת הפעולה.

זוהי קריאה לצעירים ולצעירות, בני 15 עד 18, תלמידי הגמנסיות ונוער עובד, בני מרכזי הערים ובני הפרברים. בני חותיקים ובני חלעיה החדשה.

מנה בכתב לת.ר. 11253, תל-אביב, והודיע את שמך, גילך, מקום לימודיך או מקום עבודתך. הצטרף אל

מיפקד המתנדבים

הווי

הקומיסארים

במגל, הזמינו חברי הקיבוץ המסארי את מנהיג תנועת החרות מנחם בגין להרצאה, אסרו על נערי מחנה העבודה, ש' שהו במקום, להאזין לדבריו.

★ ★ ★

משטר החלוקה

ברמת-גן, חילק שלום סוקול, גנן ה' עיר אילת, שטרות-כסף אמיתיים לכל עובר ושבו, נעצר, נכלא בבית חולים לחולי נפש.

★ ★ ★

ספרות גרעינית

בירושלים, קנה תלמיד בית-ספר תי' כון גרעינים לפיצוץ, גילה כי השקית בה היו ארזונים עשויה מהבחינה שלו בספר רות, שנמכרה על-ידי מורו כתומר-גלם לעושה השקיות.

★ ★ ★

גבר עם ביצה

בפאריס, צרפת, נידון קלוד פיגוס, חייל משוחרר, למאסר שנה, על שטיגן לעצמו ביצה על אשת-התמיד שליד מצבת החייל האלמוני.

★ ★ ★

הכל בגלל מספר קטן

בקריית-גת, ניסה שוטר להשליט סדר בין מובטלים שהועסקו קודם בעבודת בניין, הוחקף ונפצע מדקירות במסמרי בניין.

★ ★ ★

ריפוי בעיסוק

בתל-אביב, נמלט חולה לבוש פיזמה מבית-החולים הדסה, התעלף מכאבים ברחוב אלנבי, הסביר כשהתעורר: "משעמם לי בבית החולים".

★ ★ ★

"אפרטהייד"

ביוהנסבורג, דרום-אפריקה, סירב ה' צנזור הממשלתי לאשר את יבואו של ספר הילדים בלק ביוטי (יופי שחור), חיתר כשגילה כי הספר דן בסוסה שחורה.

★ ★ ★

טוב שם מכסף טוב

בתל-אביב, התלונן חיים טוב, אביו של עורך-הדיון צבי טוב, הנאשם בהור' נאה והוצאת כספים בטענות-שוא, כי מז' נוגאי של משטרת תל-אביב טען כי בנו צבי חייב לו כסף, והוציא ממנו סכום ניכר בטענות-שוא.

★ ★ ★

הרת משמעות

בתל-אביב, סערו בני-משפחה את ליבם בפטריות, כיכדו בתבשיל את התולת הבית, נדממו לראות את התולת מתפתלת מכאבים, מיהרו לבית-חולים לש' טוף את קיבותיהם, הופתעו למצוא, כש' חזרו, את התולת מניקה את גוריה שהומ' לטו זה עתה.

★ ★ ★

נפטרת, לא פטורה

בתל-אביב, הגיש תושב-העיר עירעור על הכללתה של פרידה קירנרין, שנפ' טרה לפני שלוש שנים, בפנקס הבוחרים, קיבל תשובה ממשרד הפנים כי "אי-אפשר למחוק את שמה מהפנקס, מאחר ומגיעה לה זכות-בחירה".

★ ★ ★

עלי להבה (ביוקר)!

באנכנס-נדרה, מצרים, עמלו כבאים מש' שעות לכבות דליקה במחסן גרו' טאות, גילו כתום עמלם כי החומרים בהם השתמשו לכיבוי האש היו יקרים מן הסחור' רה שניצלה מכליה.

★ ★ ★

צער חיפוש הורים

בפמברוק-דוקס, ארצות-הברית, נכח החייל ג'ון ברידי בניסיון אטומי, חור' לביתו ורצת את הוריו "כדי שלא יסבלו במלחמה הבאה".

S.O.S.

הסימן הבינלאומי לקריאת הצלה. גם אתה משדר אותו בליכך כל פעם שאתה מבקש הצלה מבעיות התחבורה שלך. משהו שישחרר אותך מאיבוד הזמן והעצבים בעמידה בתורים. שישחרר אותך בעבודתך. ויתן לך את האפשרות לצאת לטייל בשעות הפנאי.

רבים שאין ביכולתם לקנות ולהחזיק במכו' ניה, פתרו בכל זאת את בעיית התחבורה שלהם. — הם רכשו קטנוע-ווספה.

ודאי תתפלא לשמוע שמחיר הווספה בישר-אל — כולל כל המיסים — אינו עולה על 1470 ל"י (אפשר גם בתשלומים לשיעורין עד שנה וחצי). מחיר שהוא בגבול האפשרות הכספית של כל אדם עובד.

פנה מייד לסוכן מוסמך והבא לביתך את הרכב המודרני, הזול והיעיל קטנוע הווספה

אלפים כבר רכשו את טבעת האושר

"SEX APPEAL 60"

האמצעי ההיגייני והיעיל לחיי משפחה תקינים.

תהנה גם אתה ★ פנה עוד היום לבית מרקחת

20 סיגריאות ★ 280 פרוטה

צדלי

אברהם אילן, בעל בית-הספר ל' נהגות אילן, ששיגשג והצלחה בדרך-פלא בחסותו המשתלמת של משרד הרישוי.

כדי להגיע למעמד ולדרגה בה יוכל לבחון ילדים בגיל בית-הספר העממי ולקבוע אם הם מוכשרים לעבור מכיתה לכיתה, חייב אדם להיות מורה מוסמך. הוא מגיע למעמד כזה אחרי שנים של לימוד ומאמץ. כדי לערוך לתל' מידי בתי-ספר תוכניות בחינות שיעניקו להם את תעודת הבגרות, תעודה שאינה מחייבת דבר מבחינה מעשית, ורק מאפשרת לבעליה את הזכות ללימודים גבוהים יותר, צריך אדם להיות בוגר אוניברסיטה. אולם כדי לבחון אדם אם הוא ראוי ומוכשר להתחזק בידו הגה של מכונות ולנוע באופן חופשי בכבישים, שם חיי-אדם בידיו, בעצביו ובכוח שיפוטו, אין הבחון צריך לדעת הרבה.

אדם הרוצה להגיע למשרת בחון במשרד רישוי, אינו צריך להיות בעל תכונות כלשהן. מספיק אם הוא יודע לנהוג ויש ברשותו רישון לנהיגה אוטובוס, ואם הוא מכונאי בעל ידיעה, לפעמים, בשעת הדחק, אפילו אם אינו מצטיין בשני שטחים אלה, הוא יכול להיות בחון. אין הוא צריך להכיר ולהבין את נפשם של הבאים להבחן אצלו. הוא אינו צריך להיות בעל הש' כלה ברמה כלשהי, שתאפשר לו להבחין בין עיקר ותפל בבחינה. הוא אינו חייב אפילו להצ' טיין בתכונות חיוביות פשוטות. כמו גימס, סבלנות, אדיבות ושקט נפשי.

מסיבה זו אין פלא בעובדה, שבחוני משרד הרישוי של משרד התחבורה, הפכו מזמן לדמו' יות מעוררות סיוט בעיני הנבחנים בבחינות נהיגה. יתכן שהם אמנם נהגים ומכונאים טו' בים — עובדה שבס' היא מוטלת לעיתים בספק — אולם אין להם כל מושג בפסיכולוגיה או בפדגוגיה. ומה שעוד יותר גרוע מזה — אין לבחוני הרישוי אמת-מידה אחת, לפיה הם מבצ' עים את בחינותיהם.

יתכן שבמבט ראשון קשה להבין, מדוע דרושות לבחון מקצועי בנהיגה התכונות הגו' כרות. אולם כל מי שמכיר את מצב העניינים במשרד הרישוי מקרוב, מגיע להכרה כי הרמה הנמוכה של הבחונים, ולא דחקא מבחינת כושר הנהיגה שלהם, היא שורש כל הרע במשרד הרישוי.

★ ★ ★

תפקיד האבא הטוב

רמתם הנמוכה של הבחונים, וחוסר קנה' המידה האחיד שלהם, הם הגורמים העי' קריים לאחוז הגבוה של הנכשלים בבחינות נהגות. אף מורה לנהיגה אכן לא ישלח תלמיד לבחינה בידועה שהוא אינו מוכן לה. כי במקרה כזה צפוי הכשלון מראש. שורת כשלונות מור' ציאה שם רע לבית-הספר, ובכך אין המורה מעוניין.

אחוז הנכשלים בבחינות הוא גבוה מפ' שבעוד שלגבי בחון אחד, נסיעה במכו' מסוימת מעידה על חוסר בטחון-עצמי, נסיעה נוסה' הרי לגבי בחון שני, נסיעה נוסה' מהירות עצמה, היא אות לבטחון עצמי. נכשלים בבחינות מפני שהבוחנים להבדיל בין טעות חסרת-ערך, טעות רגשית של התלמיד בשעת הבחן, טעות ידיעה. נכשלים בבחינות מפני שהמחשקים את התפקיד האבא' חות תוך כדי מבחן, שורקים וטו' ומבלבלים את הנבחן, בעוד שבבוחנים אחרים מסתכלים בתלמיד בזעם מרגע כניסתו למבחן, גוערים בו ומוציאים לנכון ללמדו לנהוג תוך כדי המבחן.

אלה שעברו את בחינות הנהגות, לא פעם אחת או פעמיים, יכולים לספר על בוחן המשוכי נע בכל נפשו כי אסור למסור את ההגה בידי

יודתו של צירלי

תריסרי מדריכים לנהיגה שלא יכלו לפתוח בתי ספר משלהם, וגבו תמורת חסות זאת חלק קבוע ברוח. הם הלכו והתפתחו עד שהתפוצצו. אלא שכמו תמיד תואג להם הדודה הטובה. האחרים יושבים בבית הסוהרי שניהם, ששותרו ממעצ' רם אחרי שהסכימו להיות עדיהמלך, ממשיכים בעסקיהם.

נפתלי מולכו, למשל, מתכנן נסיעה ארוכה לאמריקה עם משפחתו בעצם ימי החקירות נגד דו ונגד שותפיו לפשע. הוא יודע כי יש על מי לסמוך שהעניינים יסתדרו.

★ ★ ★

חממה ממשלתית

בשנים אלה, אינם מעידים על שאר מורי בתי הספר לנהיגה, שהם בדרך כלל אנשים עובדים, שלרובם לא היו קשרי שוחד או פרוטקציה למשרדהרישוי. באותה צורה, אין

משרדהרישוי למתלוננים: „בביקורת-פעת ש' ערכנו בבית-הספר לא מצאנו מדריכים בלתי מוסמכים“.

● צירלי היה בין היחידים שקיבלו רשיון להוראת נהיגה באוטובוס. מיד אחרי שקיבל את הרשיון הוחמרו הבחינות לקבלת רשיון כזה, עד שאיש מבין מדריכי-נהיגה לא היה מסוגל לעברן. יחד עם נפתלי מולכו, בעל בית-הספר אביר, שאף לו היה רשיון כזה, הקים צירלי קרטל, שילם לבעל בית-ספר שלישי סכום כסף כדי שישבית את מכוניתו. אחרי זה העלה את מחירי הלימוד לנהיגה באוטובוס עד ל-10 ל"י 25 רגע ו-35 ל"י לססט. עיקר השוחד ששולם היה להעברת לומדי-נהיגה באוטובוס.

● צירלי הקים בית-ספר ללימוד תאורטי של נהיגה. מכיון שהחוק דורש שלכל בית-ספר לנהיגה יהיה בית-ספר תיאורטי, ורוב בתי-הספר לא יכלו להרשות לעצמם הקמת

במשפט הכוחנים. טענה אחת בפיהם: „לא היתה לנו ברירה, הכוחנים הכריחו אותנו לתת שוחד“.

אולם כשטענה כזאת נשמעת מפי אנשים כ' אילן ומלכו, קשה לתת בה אמון. צירלי אילן איננו אוהב כשקוראים לו בשם צירלי. „בש' בילך אני אדון צירלי“, הוא נוהג לומר ברצינות במקרים כאלה. הדרישה לכינוי אדון היא קצת מגוחכת, בהתחשב בעובדה שצירלי הוא פעיל מפ' לגת אחדות-העבודה, איש פלמ"ח לשעבר, שני מוסדות בהם העדיפו את הכינוי חבר על הכינוי אדון.

אדון צירלי הוא מורה לנהיגה ותיק, עוד בתקופה כשהטרפיקים שלקחו את השוחד היו אנשי המשטרה הבריטית, וכשצריך הרישוי ה' תל-אביבי של היום לא היה אלא אורחת הסוסים של משטרת שרונה. כמו במחזה ההיתולי המפורסם היתה גם לאדון צירלי נמוך הקומה והכחוש דודה. אלא שהפעם היתה דודתו של צירלי שונה במקצת. לפעמים נראה היה כי

מכשיל באופן עקבי כל אשה הנבחנת משמיע לה את הפסוק: „תלכי יותר טוב רגלים בשוק“. הם יכולים לספר על נבחנות התיאורטיות, שהיה מקבל את בכתנים אצלו במילים: „אתם כולכם רוצ' נני עומד כאן כדי להכשיל אתכם“.

למקום לציון, כי העומדים בראש משרד הרישוי, כי יתכנו מקרים שכאלה. הם את רמתם הנמוכה של בוחניהם. התחיל בחיפה קורס מרוכז לבוחני ה' שני האזורי, שימשך למעלה משנה, שתלמו בין היתר גם בבעיות פדגוגיה לוגיה. ראשי משרדהרישוי מאפשרים גם חוזרת ותלונות נגד בוחנים.

נבחני מרגיש כי קופח בבחינה, הוא ידרוש בחינה חוזרת הנערכת על ידי רב' אם נבחן חושב כי הוכשל בדוון, הוא להגיש תלונה. אולם מעטים הם אלה ש' בצעדים שכאלה. אין מורה לנהיגה ה' שתלמידו יגיש תלונה. כי בפעם אחרת, ידע הבוחן עליו התלונן ידפוק אותו למידיו שבעתים.

אם יבשר המורה בחינה חוזרת, יטור לו איבה. ויחסים רעים עם הבוחנים הם זאחרון בעולם, אותו מבקשים מורי בתי לנהיגה. כי הבוחן לגביהם הוא שלט' בו תלויה פרנסתם.

ברוך רוזנקרן, הבוחן העצור באשמת' מספרים כמה אנשים שבאו עמו בריב: היה בא לבחינה, ולפני שהתחיל היה את המכונית. באמצע הקיץ למשל, היה את המגבים. אם הם לא היו בסדר היה יעם, מכונה כזאת איננו יוצא לבחינה. ר' הסמכות שמעל הבוחן הוא רבי-הבוחן. ויש הפוסק במקרה של עירעור על תוצ' בחינה. משום כך, כשהתגלתה פרשת השוחד הרישוי, התברר כי לפחות בעל בית' זד נהג להתקשר ישירות עם רבי-הבוחן. צבי ב', בעל בית-הספר לנהיגה יפאור ה'התידע עם רבי-הבוחן אברהם לראה, ש' שכנו. בכל מקרה שאחד מתלמידיו בבחינה, היה בס' מבקש מבחן חוזר, ואז, ואשימה המשטרה, היה לראה מעביר את בבחינה החוזרת.

★ ★ ★

מבט במראה בשעת עקיפה

בנוסף המגביר את פחדם של הנב' מ בבחינות הנהיגה, הוא הנהגה, שאחרי נכשל בשלוש בחינות בזו אחר זו, הוא מתין חצי שנה, עד שיותר לו לגשת הרביעית. אם נבחן נכשל בבחינה אחת, של חוסר שימוש נכון במצמד (קלאץ'), בחינה השניה לא יבחנו אותו בנקודה. א' חייב לעבור את כל הבחינה מחדש. בחינה השניה הוא כבר ידע שימוש נכון אלא שכל להסתכל פעם במראה בשעת

יהיה עליו לעבור בחינה שלישית. כל הסיבות שנמנו לעיל, אפשר להבין, נפכו בחינות הנהיגה לסיטו מטייל-אימים. זהו ברור שנפתח פתח למעשי שחיתות. שים מחפשים דרכים באמצעותן יוכלו מעצמם אבדן זמן, כספים ועצבים, ואם נוחנים המוכנים למנוע מהם זאת עכור קטן, הם מוכנים לעשות זאת.

ד במשרד הרישוי וגולד תחילה לא להעביר אנשים שאינם יודעים לנהוג את אלא כדי לחסוך טירדה מיותרת, תופעת קבע. אולם כשנפתחת המיראה, למנוע את התרחבותה. לאחר שמספר י' מצא, כי הם יכולים לשלם שוחד תמורת מניעת אינצידנטים מתלמידיהם, כי הדבר טוב גם לגבי מקרים אחרים. כלל נקבע מספר שעות לימוד הנהיגה אינדיבידואלי, לפי כושרו ותפישתו של י' ש' אדם שילמד לנהוג בעשרים שעות ב' כאלה שאפילו מאה לא יספיקו עבורם. לל מקובל גם לקבל את התשלום עבור ע' אולם בתי-הספר, שלמדו לשחד, ידך חרטה להרוויח. הם מלמדים לנהוג קבוע (פיקס), דבר האסור לפי תקנות הרישוי. בתי-ספר אלה מוכנים ללמד 35 ש' קבוע, על 200 ל"י משל. סכום 15 שיעורים, שצריכים לעלות רק 70 ל"י שלמים לבוחן 50 ל"י, ויוצאים ברוח נקי ל"י. בצורה כזאת עוברים אנשים למסור הגה בידיהם, את מבחני הנהיגה. ו' גותני השוחד עמדו שני העוקים ב' בתי-הספר לנהיגה, אברהם (צירלי) בעל בית-הספר אילן, ושותפו נפתלי בעל בית-הספר אביר. השניים אינם מ' כי נתנו שוחד. הם אף יהיו עדיהמלך

מנים תושבי שרונה והמשרת כיום אלפי נהגים מדי יום ביומו בתנאים של דוחק, תורים וצפיפות. מימין למטה נראות המכוניות הניצבות בתור האינסופי למבחן הרכב, בו על נהגיהן להפסיד יום-עבודה במבחן קצר.

האורווה בשרויה
זוהי תמונה כללית ממבט ציפור של משרד הרישוי בתל-אביב. למעלה נראה הצריף הארוך ששימש בזמנו כאורווה הסוסים של הנר'

עסקיהם הפליליים של כמה מעובדי משרד הרישוי, מעידים על שאר העובדים. עובדה היא שלא המחלקה המרכזית לבילוש ועקיב של משרד-הישראל היא שגילתה את עסקי השוחד במשרדהרישוי, אלא היו אלה וחקא מנהלי משרד שהפנו את תשומת לב המשטרה לכך.

אין גם להאשים את מנהלי משרדהרישוי בכל האחריות לחוסר הסדרים האיום וחוסר היעילות של משרדם. מתוך 7 מיליון הל"י ש' משרדהרישוי מכניס למדינה, הם מקבלים רק חלק זעיר ואפסי לשיפורים. די לציון שרק השנה, בשנה האחת עשרה למדינה, קיבל משרד הרישוי סכום של 300 אלף ל"י לשם תכנון משרדהרישוי חדש ומשוכלל בסביבת חולון, על שטח של למעלה מ-60 דונם, לעומת 10 הדונם עליהם משתרע משרד הרישוי התל-אביבי כיום. כאשר יושלם מגרש זה, מבטיחים מנהלי משרד הרישוי, יבוא הקץ לסבלם הנורא של הנהגים והנבחנים.

אולם לפי הקצב של היום לא ייגמר משרד הרישוי החדש לפני 3-4 שנים. באם להתחשב בכך שבשנתיים האחרונות גדל מספר הנהגים באזור תל-אביב פי שניים, ומספר כלי הרכב פי אחת וחצי, הרי שעד שייגמר משרד הרישוי החדש, שוב יהיה הוא קטן מלשרת את מספר הנהגים וכלי הרכב שיוקדו לו.

משום כך קשה להניח שהשחיתות והשוחד ייעלמו מנוף משרדהרישוי. ייתכן שמדי פעם יתפסו העבריינים ויועמדו לדין, אולם כל עוד לא תחסל המדינה את גורמי השוחד והשחיתות, כל עוד יישאר בעינו המצב בו ירצו אנשים לשלם שוחד, ושוב יחפשו אנשים פרוטקציה אישית ומפלגתית, ימשיך משרדהרישוי להיות חממה לכל מיני גידולי פרא.

מוסך שכזה, הם התקשרו עם צירלי. תמורת תשלום גבוה העמיד צירלי את בית-ספרו ה' תיאורטי לרשותם. בעוד שמאחרים דרש משרד הרישוי הקמת שולחן תנועה, עם אורות ומב' נים, שהקמתו עולה כ-800 ל"י, התירו לצירלי לצייר שולחן כזה על חלון הראווה החיצוני של חנותו.

● הנהג של משרדהרישוי אינו מתיר לבעל-רשיון הדרכה לפתוח בית-ספר לנהיגה, אלא אם יחזיק מנהל מקצועי, שצריך לעבור בחינות מסובכות. צירלי העמיד את שירותו וחסותו, תמורת תשלום כמובן, למדריכים רבים שעבדו באופן עצמאי תחת שם בית-ספרו.

● עד לפני חצי שנה אסור היה לבעלי בתי-ספר למכוניות ללמד נהיגה באופנועים, ולבעלי בתי-ספר לנהיגה באופנועים ללמד נהיגה במכוניות. לצירלי ניתן היתר ראשון ללמד גם נהיגה באופנועים. אחריו קיבלו בתי-ספר לנהיגה במכוניות רשיונות דומים, דבר שהרס את מורי הנהיגה באופנוע.

צירלי עבד כל העת בשיתוף פעולה הדוק עם נפתלי מולכו איש בית-הספר אביר, שלא נראה כאביר בעל דמות יגון. מולכו התבסס ועלה אף הוא בשיטות דומות לאלה של צירלי. אף הוא נהג להעסיק מדריכים בלתי-מוסמכים. ידוע מקרה שפעם נפצע תלמיד, שלמד לנהוג עם מדריך בלתי-מוסמך. נפתלי העדיף לשלם לתלמיד מאות ל"י מכספו הפרטי, ובלבד שלא יתלונן.

יחד הקימו השניים אימפריה קטנה, פתחו בניגוד לחוק, סניפים מוסמכים בערים אחרות. הם רכשו עוד ועוד מכוניות, קיבלו לשרותם עוד ועוד מדריכים, נתנו את שם בית-ספרם ל'

דודתו של צירלי, שהיה סרן בצה"ל, תחת פיקודו של יגאל אלון, לא היתה הדודה המת' אימה. אלא שהאנשים שחשבו כך, לא הרחיקו לראות כצירלי, ולדעת שיבוא יום והדודה תהיה חברה בקואליציה, ולרשותה יימסר משרד ממשלתי — משרד התחבורה.

עד אז הסתפק צירלי במועט. הוא היה נהג מונית, עבד כאיש מנהל במערכת למרחב, שימש לפעמים כנהגו של יגאל אלון. הוא היה פעיל מאוד במפלגת אחדות-העבודה, קשר קשרים עם מנהיגיה, וכאשר בא היום ודודתו של צירלי התישבה במשרד הנכון, חזר הוא למק' צוץו הישן — הוראת הנהיגה.

הוא התחיל בקטנות. הוא נכנס כשותף לבית ספר לנהיגה בסמטת השומר שליד רחוב הכרמל. אולם לא עברה אלא שנה וחצי ואדון צירלי נפרד משותפו, רכש חנות גדולה ומפוארת ברחוב המלך גורג' — הפך לגדול שבבתי הספר לנהיגה.

★ ★ ★

שוחדן מצויר עד חדון

אין עדה צירלי לגדולה והתעשר תוך שנה וחצי כל מכרו של צירלי ידעו כי יש לו מהלכים בפקידות הגבוהה של משרד הרישוי ומשרד התחבורה. שם היו כל הדלתות פתוחות בפניו, והגבלות שחלו על אחרים כחלו עליו. כמה פרסים מתוך שפע ההקלות:

● צירלי נהג להעסיק בשרותו מורים בלתי מוסמכים לנהגות, שכמובן היו זולים יותר מאשר המדריכים המוסמכים. כאשר הוגשה תלונה על כך למשרד הרישוי, ידע צירלי על התלונה בו ביום. התפאר בכך בגלוי. אין פלא איפוא, שכעבור שבועות מספר, הודיע

(המשך מעמוד 9)

כמו הביקור בכפר הערבי בקה אל-ג'רביה שקדם לו, סימן למיפנה בחיי ביג'י ובחיי המדינה. הפוליטיקאי הפיקח, שבמשך 10 שנות קיום המדינה לא ביקר מעולם בכפר ערבי ולא קיבל מעולם משלחת ערבית, הבחין בעליית משקלם הציבורי של הכות' חות הדוגלים בהשתלבות מרחבית, החליט לעשות כמה גיטות בכיוון זה.

כך פתח את דבריו בג'וליס במשפט ערבי של משורר יהודי. ביג'י, שאינו יודע ערבית, קרא את המלים, שהיו רשומות אצלו באותיות עבריות, במבטא לקוי אך ברצון טוב. הפסוק: "היא מלגלת לנו באומרה שאנו מעטים." / אני עניתי: מעטים הם הגדולים.

דת

כי מפאס תצא תורה

מה יהיה גורלה של אסתר בן-לולו בת ה-19? האם תיאלץ לקבל את הייבום של

דייני בית הדין ברחובות שלחו ליהודה בן-חמו הזמנה לבוא ולנמק מדוע לא יתן חליצה לגיסתו.
לא הרי אפס, ציון. משפחת בן-חמו החליטה לנקום באסתר הממרה. כעונש על פנייה לרבנות קבעה המשפחה כי לא יהודה הנשוי ייבם את האלמנה הילדה, אלא את אחיו של המה, יעקב בן התשע. "בן 13 יהיה יעקב כבר כשר לחופה", הבטיחו בני המשפחה.

במשך כמה חודשים נשמר הסטטוס-קו במושב עוצם. יהודה לא ייבם, ואסתר חיכה. מכונותיהם של אנשי הסוכנות טסו הלון ושוב בדרכי העפר של המושב, במטרה לשכנע את שתי המשפחות להפסיק את הריב, לשכנע את יהודה לתת חליצה לאסתר. נגד אש מרוכזת בעצמה כזו לא יכול היה יהודה לעמוד זמן רב. היה נדמה כי הזקנים שוכנעו כי מציון ולא מהרי האטלס תצא תורה. הם היו מוכנים להטות אוזן למנהגי הדת החדשים. ואו, לפתע, נפטר במושב אביה הזקן של משפחת בן-חמו.

היה ברור לכולם כי מותו של הזקן בא כעונש מן השמיים. "נשמתו של שלמה המת קוראת את האב לתת דין וחשבון למה לא מילאו את מציאות הייבום", קבעו בבית דין אנשי המושב. עודד מיוחד קיבלו ממשל בן-חמו, דודם של יהודה ושלמה ואחיו של אבי המשפחה המת. משה, שהוא רב, שוחט, מוהל, חזן ועובד צרכניה, טרח להסביר לכל כי פורענות גדולה צפורה למושב, אם לא ייבם יהודה מיד את גיסתו האלמנה.

אסתר התנגדה בכל תוקף. "בשביל מה אני צריכה את זה? בשביל שיהיה לי ילד ולא אוכל להתחתן אף פעם?" בהרי האטלס היו הזקנים מוצאים את הפתרון לסירובת חיש מהר, אולם בישראל למדו הזקנים מניסיונם, כי לא פעם מתערבים בדבר אנשי הסוכנות והמשטרה. הם איבדו את שלטונם הבלעדי. הפעם פנו הם לבית הדין ברחובות. **פסק דין מפאס, מרוקו.** שלושה רבי'נים יושבו בדין לשמיעת טענות בני הזוג. אב בית-הדין, הרב צבי יהודה מלצר, והרבי'נים זבולון גראו וחיים חוברת, ניסו להשיג פיע על בני הזוג להסכים לחליצה. אולם יהודה סרב בתוקף. "סכנה גדולה מרחפת על ראש מי שנותן חליצה", טען. "מורו'ם לייבם". הרבנים קיבלו את דעתו בהסתמך על פסוק מספר דברים: "כי ישוב אחים יחדיו ומת אחד מהם ובן אין לו...".

בהמשך לאותו פסוק נאמר כי אם לא יחפץ האיש לקחתה, הרשות בידו. אין מור כר דבר למקרה שהאשה מסרבת. אולם אין לשער כי שלושת הרבנים החכמים לא זכרו את מסכת יבמות בתלמוד, שם כתוב בפרוש כי גם ביד האשה רשות לסרב לייבום: "גפלה היבמה לפני מוכה'שחין אין אונסין אותה להינשא ליבם, או שהיא טוענת שאינה יכולה לדור עמו, כופין אותו לחלוץ". רבני ישראל פסקו כמעט תמיד כי חליצה קודמת לייבום. במיוחד היו אלה רבני אשכנז המתקדמים. הייבום נחת גם פתח למעשי פריצות רבים.

לא רק חכמי אשכנז העדיפו את החליצה. גם רבניהם המפורסמים ביותר של יהודי צפון-אפריקה פסקו כי יש להקדים חליצה. כך פסק הרי"ף רבי יצחק אלפסי, וכך פסק הרמב"ם, שניהם מהעיר פאס במרוקו.

האדומה תפצה פיה. לפני מתן פסק הדין החל יהודה עצמו מהסס אם אמנם כדאי לו להיות בעל לשתי נשים, לעבור בכך עברה על החוק הישראלי. הוא סען כי ייבם את אסתר אולם יעובנה מיד אחרי כן. שלושת הרבנים הסכימו גם לתנאי זה, העבירו את פסק דינם לאישור הרבנים הראשיים, שכלי חתימתם אין איש במדינה יכול לשאת יותר מאשה אחת. כיון הרב הרצוג חולה, העביר הענין תחילה לחתן דעתו של הרב הראשי יצחק גיסיס.

הרב עיין בתיק העבה, קרא את כל השליל שלות הענינים ופסק השבוע הלכה שתהא תקדים לעשרות רבות של מקרים דומים. בהסתמך על גדולי הפוסקים קבע הרב גיסיס כי במקרה כזה, שבו רוצה איש לייבם היום ולגרש מחר, אין להתירם לכך כאל רצון לקיים את מצות הייבום. הרב צייט דברי אחד הפוסקים שקבע, כי המנהג של ייבום היום וגירושין מחר, נראה בעיניו זר ומזרז והוא זולזל בבנות ישראל. "על כל פנים", קבע הרב, "אין לנהוג כך בארץ כשראש". בסוף דבריו התעכב ניסים על גימיקם של המבקשים, שטענו כי קיים אצלם חשש של סכנה אם לא יתייבמו. "זהו פתח שוא ובלתי מבוסס", סיים הרב גיסיס. אנשי עוצם, שאינם מעינים להמרת את פי הרב הראשי, מצפים לבאות. אם אמנם

שואה פנימית עלולה להתחולל בישראל אם לא יינצל

יעקב אליקריף ממוות. המצב הרפואי כרגע הוא שאין עדיין לדעת אם יתגבר אליקריף על המשבר או לא, דבר העלול להתברר סופית רק תוך שבועיים. במקרה הרע ביותר, עשויה הידיעה לשלח מחדש את היצרים בצורה חריפה ביותר, לנרדם לשרשרת של הגבות בכל רחבי הארץ.

מפלגת צ'ירצ'י תתגבר בעיראק

על התגברות הקומוניסטים בארץ זו, קרוב לוודאי כי כתוצאה מן המאבק הנוכחי יוצר בעיראק שלטון איתן של הכוחות הלאומניים, בהנהגת הדמוקראטים הלאומיים, שיחקקו הצדה את הקומוניסטים. תחת הנהגה לאומית יושבו חלוקי הדעות החריפים ביותר בין עיראק ורע'ם, אולם לא יהיה מיוזג או איחוד.

ברית-המועצות תמשיך לתמוך בשני הגורמים הערביים-הלאומיים. אשר שניהם יתמרנו בין המערב והגוש הסובייטי לפי כללי הניסיונות הפעילה.

מיטען, איננה מופט" יוחרם

עם תבוסה בחזית זו, אחרי ששלחה את האוניה ללא תוכנית או מגמה ברורה, על פי הערכות מוטעות לחלוטין של יחסי-הכוחות ברגע שסעצמות המערב

הסתייגו למעשה מפעולת ישראל, בה ראו התגרות חסרת-תכלית בעבד אל-נאצר, יכולה ישראל רק לקוות למציאת מודוס כלשהו שימתיק את הגלולה. למעשה כל אשר ישראל מקווה עתה להשיג הוא לחזור לשיטה הקודמת של

מיועדת ליבום כרלולו ומייבם בן-חמו (שמאל)

אחרי לילה אחד ושני ילדים

הסכמה אילמת למעבר סחורות ישראליות תחת דגל זו. במקרה זה תעבור על הפרשה בשתיקה, תימנע מכל הגנה על ההחרמה.

אבא אבן ייתקל בקשיים גדולים בדרכו לקאריירה ממי

שלתיית. כדי להיכלל בממשלה הבאה של מפא"י יצטרך אבן להיאבק קשה עם שני צעירי מפא"י האחרים, משה דיין ושמעון פרס, הרואים באבן מתחרה, מתיחסים אליו באיבה. הסימן הבולט ביותר ליחסים אלה — אי-הופעתו של

משה דיין בקבלות-פנס לאבא אבן, בנימוק של התכוננות לבחירות. קרוב לוודאי ששני יריבים אלה ישתדלו לדחוק את אבן למשרה חסרת-השפעה, בעוד שנותיקי מפא"י ישתדלו להגביר את השפעתו של אבן, כדי להילחם בדיין ושות'. סימן לכך: היתרמות דבר, המונחה עלידי הוותיקים, לפולחן-האישיות של אבן.

חנושא המרכזי בוועידת ההסתדרות הקרובה: נוהלי

הבחירות שנערכו לפני חודשיים. כמעט ודאי כי אחת ממפלגות המיעוט תגיש חומרי-אישום מנומק וממוסמך, אשר יהווה סנסציה לא רק בחוגי

ההסתדרות, אלא גם בחוגים המדיניים שמחווצה לה. אחת ההצעות שיועלו: פיקוח ממלכתי על הבחירות הפנימיות של כל ארגון המונה 100 אלף חברים ומעלה.

במלחמה בין שני עתוידהעירב

אחרי שכל אחד משני הצדדים יערער על פרטימי התפוצה של הצד השני, מתוך מנמח להוכיח שתפוצתו שלו גדולה יותר.

בחירתם האישית של ראשי הערים מובטחת, תוך חפרות

הבחירות המקומיות מן הבחירות לכנסת. הדבר יושג בגלל שיתוף-האינטרסים בין מפא"י והצ"כ אשר כמעט כל ראשי העיריות והרשויות המקומיות נמנים על שורותיהן, ותמקוים שתיחן כי גם להבא יוכל להיבחר רק ראש-עיר ממפלגת גות המרכז — היינו, לא איש השמאל, לא איש הימין הקיצוני ולא איש דתי. עלידי הבחירות האישיות ישימו מפלגות אלה קץ לסחיטת שלושת הקצוות (שמאל, ימין ודת) אשר עד כה יכלו לפוצץ כל קואליציה מקומית ולפטר כל ראש-עיר לשט העלאת מחיר תמיכתן.

היגיינה חשובה מכל!

עד לפני שנים מספר היוו תה בעיית הכביסה סיוס של כל אם צעירה. היום, הודות לשימוש מעשי בהיגיינה המדעית, הפכה הכביסה לאחת העבודות הקלות ביותר במשק הבית וטיפול הילד יש להמליץ במיוחד על אבקת כביסה קווס, המצטיינת בטיבה. אבקת קווס הנה פרי מחקרים ארוכים ומייגעים, ובתור חומר כביסה סינטטי מכילה היא שורה ארוכה של יסודות חיוביים. ית' רונה הבולט הוא בזה שהיא מכנסת מבלי להזיק לכביסה. נוסף לזה היא מכילה "קולור" אידים מגנים" המונעים לכלוך מחודש של הכביסה תוך כדי תהליך הכביסה. חומר מיוחד אשר בקווס מלבין את הכביסה. אבקת קווס אושרה על ידי מכוון התקנים המחשלי תי כאבקה שאינה מזיקה לכביסה. רבבות עקרות בית אישרו אותה מצדן הן כאבקה שאינה מזיקה לידים וחמכבסת בעצמה.

על אדמה מלוחה. ורוב רובה של אדמת חצרים היא אדמה מלוחה. המתיישבים עצי מים סימו את תפקידם הבטחוני עם סיום המלחמה, התחילו בנסיונות לעבד את האדמה. מיד כאשר הורחבה אספקת המים הר' חל בפתוח שטחיהם. הבורר שכושרן החקלאי של מרבית אדמות המשק מוגבל ביותר.

למערכה נכנסו מיד, מלבד אנשי המשק, התחנה לחקירה חקלאות, המחלקה להתישבות של הסוכנות והקרן הקיימת. סוכס שהתחנה לחקירה חקלאות תיגש לביצוע סקר-קרקע ונסיונות לטיובן של אדמות חצרים.

הסקר שהחל בשנת 1953, נמשך בשנה שלאחריה, לא השאיר מקום לחקת מרובות. נסקר 3240 דונם אדמה שהיו צריכים לש' מסר אדמות השלחין של המשק. 660 דונם נמצאו מתאימים לעיבוד ללא טיפול מיוחד. 510 דונם חייבו טיוב חלקי, לפני כל עי' בור שהוא. זו היתה קרקע שסחגה כבינו' גית. גרועים ממנה היו 2070 הדונם הגות' רים. אלה הוגדרו על ידי המומחים כקר' קע מלוחה, המחייבת טיוב מלא לפני העי' בור.

כאשר נודעו תוצאות הסקר, נבוכו צעירי חצרים, אך לא התיאשו. הם ניגשו לטיוב הקרקע. היה עליהם לשטוף מהחלק הארי של שטחם את המלחים המזיקים. להכשירו לעיבוד. הגידולים שגורעו ב-1953, אחרי השטיפה הראשונה, היו תירס, תפוחי-אדמה וסלק-מספוא. סלק המספוא הצליח. תפוחי האדמה גם הם נתנו כול כל שהוא. אולם התירס נכשל לחלוטין.

הנסיון הבא היה שטיפה בערגות. התוצ' אות: כשלון מוחלט. תוך כדי הכנת העיר' גות נהדרה הקרקע, הוסרו השכבות העל' יונות שהן הפוריות ביותר. חלקה נוספת של למעלה מ-300 דונם נשטפה בקפדנות, אולם כנראה במידה לא מספקת, כי כל הגי' דולים שגורעו עליה נכשלו. נראה היה כי לא רק במלת היתה סיבת הכשלון. השנה, למשל, נבחרה חלקה של קרוב ל-100 דונם, אשר לפי הבדיקה המעבדתית אחוז המלחים בה היה נמוך. גידול בשטח סלק סוכר. התוצאה: כשלון ב-80 אחוז מהגידולים.

המפתח הקדושה. קשה לקבוע את הסכומים שהוצאו עד היום על נסיונות הטיוב של אדמות חצרים. הסכומים המופי' עים בתקציב אינם כוללים את כל ההוצאות הסכומים המופיעים בתקציב בסעיף מיוחד של שטיפת-קרקע: בשנה הראשונה 53.000 ל"י. בשנים שלאחריה — 15.500 ל"י. 8.000 ל"י. 6.000 ל"י. 18.000 ל"י. 25.000 ל"י. בסך הכל הוצאו לטיוב הקרקע 125.500 לירות, אך אין ספק שהסכום האמיתי שהור' צא למטרה זה גדול לאין שיעור מסכום זה. ולכן יש עוד להוסיף את ההפסדים בגידולים שלא הצליחו, הפסדים המצטרפים לרבות רבות של לירות.

דו"ח סורי. הנסיונות שנערכו בחצרים, אם כי אף אחד לא בוצע בשלמות, מראים שקיימת אפשרות ושיטה לשטיפת-המלחים מן הקרקע. אולם איש איש מן המומחים הרבים שעסקו בבעיה זו לא קבע עדיין בבטחון כי איהצלת הגידולים מקורה רק במליחות הקרקע. להיפך, קיימים סימנים רבים המוכי' חים כי קיימות ודאי סיבות נוספות לכך. גם אם יצליחו שטיפות הקרקע, לא יהיו עבודות הטיוב בחצרים מבצע חרימ' השטחים המטויבים יהיו חייבים להמציא תחת בקורת מתמדת, במשך מספר שנים ניכר. יהיה צורך לערוך בדיקות קרקע, לפ' חות פעמים בשנה, על מנת לחדא אם המליחות אינה תוררת. מחזורי הורעים ותכניות הגידולים יהיו חייבים בבקורת מתמדת. פירוש הדבר: כי כל גידול וגידול יעלה הון.

סיכום את מצבו ועתידו של המשק דו"ח מיוחד שהוכן על ידי מומחי מחלקת ההת' ישובות של הסוכנות: "במשך מספר ניכר של שנים עלולים הגידולים במקום להיות בלתי-רנטבילים".

לגבי עתידו של המשק היה הדו"ח סקני לא מות: אין ספק שיש להמשיך ולחקור אחרי השיטות והדרכים להבראת הקרקעות מהסוג של חצרים, אבל ספק הוא אם חייב קיבוץ לשמש שפן נסיונות במחקרים אלה.

מסקנותיו של דו"ח זה ידועים היטב גם לאנשי חצרים, אולם הם עדיין לא הגיעו להכרעה. את הצעד הזה הם משאירים להח' לטה למסודות המיישבים. טעמם של אנשי חצרים ברור: במידה והמסודות המיישבים יכריחו לעזוב, יוכלו אנשי המשק להכריז על שמיטה כללית של החובות לסוכנות,

(מחשך בעמוד 16)

אזרח בן-חורין

מדבר, משלט: לא מדבר, משלט כפליים

להעמיד לרשותי את המונה בכל זמן שאר' צה."

כמו בשוק דגים. בן-חורין התרכז רק בנקודה אחת שבשירות הלוקי שבמדר' הסלפונים — החשבונות המופרזים שמגיש מדור זה לצרכניו. הוא פנה לעורכי-דיון, איים במשפט נגד משרד-הדואר באם לא יאפשרו לו ביקורת על המונה שלו. בתשובה לכך קיבל בן-חורין פניה בוז הלשון: "למה לך להתחיל במשפטים? אפשר להסתדר גם כך. כמה אתה רוצה שגוריד לך מהחשבון?" אבל בן-חורין לא הסכים לשום סידורים: "שירות סלפונים אינו שוק דגים". לבסוף נעשה סידור לפיו יכול היה בן-חורין לערוך השואה יומית בין השיחות שלו לבין אלה שנרשמו במונה באמצעות פקיד שהיה שואל: "כמה שיחות שוחחתי?" מקבל תשר' בה ועונה: "המונה רשם אותו הדבר בד' יוק."

כשנספקה ההשואה שוב קפצו חשבונות הסלפון והאמירו למעלה מהשיחות שנרשמו אצלו. בחקירותיו ובהתכתבותיו נוכח בן-חורין כי שורש הרע הוא בצידור הבילתי מתאים של מוני הסלפון המזויפים את החשבונות. הוא אסף עשרות דוגמאות של אנשים שנעדרו מבתיהם או סגרו את מכ' שירי הסלפון שלהם והמשיכו לקבל חשבו' גות עבור שיחות שלא היו. הוא הגיע למסקנה מוכחת כי לקראת סוף שנת התק' ציב עולים כל חשבונות הסלפון באחוז ניכר, אולי כדי לאזן את תקציב משרד-הדואר.

לפני חדשים מספר פירסם בן-חורין מכתב בעתונות, הוכיח בחשבון מדויק כי שיחת טלפון למינוי עולה, בסיכום 200 פרוטות. משרד-הדואר מיהר להזים חישוב זה, הודה בהדומות זו כי ישנם מקרים שהמונים לא מדייקים. על הודאה זו הסתמך בן-חורין, שהתקשר עם עורך-הדיון שמואל טישלב, שאף הוא סבל רבות מחשבונות טלפון בלתי מתקבלים על העתה, הגיש את בקשת הציר-על-תנאי נגד ראשי משרד-הדואר.

הנוב

מלח הארץ

"מי אמר שהם עובדים?" "מי אמר שאנח' נו עובדים?" אנשי איחוד הקיבוצים והקבר' צות וחברי משק חצרים לא ששו לקבוע עמדה ברורה. השאלה — האם יטוש קיבוץ חצרים את אדמתו המלוחה, יעבור למקום אחר? כי המלחמה שהיתה נוסדה מזה 13 שנים בין חברי המשק הסמוך לבאר-שבע ובין הטבע, נסתיימה לפני שנים אחדות בכשלון. הקרב הנטוש היום הוא למעשה מלחמת עצבים בין עשרות חברי המשק, שעדיין אוזחים במקום, ובין המוסדות המ' יישיבים. כל אחד משני הצדדים מחכה שה' שני יחליט לעשות את הצעד הגורלי: חיסור לה של חצרים במקומה הנוכחי, נסישת האדמה המלוחה, העקרה.

איש לא חשב על עיבה באותו יום כי פור גורלי, בשנת 1946. במוצאי אותו יום עלו 11 נקודות ישוב חדשות אל מרחבי הנוב השומם.

אדמה שטופה. איש לא הסביר לאנשי חצרים כי אין תקוה להקים משק רנטבילי

לא תפצה האדמה את סיה ותבלע את אסתר בן-חמה, כפי שהבטיחו וקני הכפר, יהיו אולי מוכנים להסכים לספק דין מהפכני כזה.

המשק

מתקן הבוצרים

מאז הקמת המדינה קיימות כפילויות וסתי' רות בין משרדי האוצר, המסחר והתעשייה, העבודה והתחבורה, סתירות אלו פוגמות בעבודת הממשלה, מאפשרות לסוחרים ממר' לחים לנצל לטובתם את הפירצות הקיימות בין המשרדים. את מה שאינם יכולים לה' שג במשרד אחד, הם מצליחים לקבל בקלות יתרה במשרד השני. בגם זה עולה הון תועפות למשלם המסים, שצריך לממן את קיום המנגנונים הכפולים במשרדי הממ' שלה.

לפני חודשים אחדים הגו ראשי משרד האוצר רעיון מוצלח, קיח לתקן בגם רצי' ני זה במערכת המשרדים הכלכליים של הממשלה. הם החליטו להקים ועדה לתיאום כלכלי. תפקידה היה דומה לעבודת תיקון פנצירים במוסך מכונות: סתימת החורים בין המשרדים השונים. לשמחתם של ראשי משרד האוצר נמצא מתנדב, שהסכים לק' בל על עצמו את התפקיד. אריאל אריאלי (40), בלוני גבה-קומה, ביקש להשתחרר מעבודתו כסגן-הממונה על הכנסות המדינה, לקבל את ניתול התיאום בין המשרדים הכלכליים.

חור בגלגל המכונות. אך כאן אירע פנציר נוסף. כל הגורמים שהסכימו להקמת ועדת התיאום, קברו אותה מיד עם הקמתה. כי הם לא היו מוכנים לשותף עמה פעולה. קבעו פקידים בכירים במשרד האוצר, ידיו דיו של אריאלי: "הוא הורס לעצמו את הקריירה, אף שר אחד לא יסכים כי אריאלי, איש משרד האוצר, יתערב בעניני משרדו, יחסל את עודף המנגנונים והכפילויות." בשבוע שעבר, ימים אחדים אחר שנודע על הקמת ועדת התיאום, נתפרסמה בהארץ ידיעה קטנה, ציינה שהקמת הוועדה נדחתה עד לאחר הבחירות.

כל תיקון פנצירים לא יערך בגלגל הממ' שלה, יהיה צורך בגלגל חדש. היתיר שיכול היה לשמות הוא אריאלי: ההחלטה האחר' רונה השאירה אותו בתפקידו-העכשיו, הצי' לה בעקיפין את הקריירה שלו מפנציר אי' שי בטות.

אזרחים

למי צלצלו הסלפונים?

גיבור השבוע היה אזרח פתח-תקוה, אלמוני לרוב אזרחי המדינה, שיצא לקדש מלחמה בשטח בו כל מערכה נראתה אבודה מראש. "אל תהיה משוגע", אמרו הידידים למהנדס משה בן-חורין (54), כששמעו על תכנית המאבק שלו.

כשנעתר בית-המשפט העליון לבקשתו של משה בן-חורין, הוציא ציר-על-תנאי נגד שר-הדואר ונגד מנהל מדר'הסלפונים שר' בואו וינמקו שורה של תקלות וליקויים חמורים בשירותי הסלפון, הפך בן-חורין לגיבורם של כ-80 אלף בעלי מכשירי ה' טלפון במדינה המכניסים לקופתה כ-20 מיליון ל"י בשנה.

הכל התחיל בבקשה שהגיש המהנדס בן-חורין, בעל משרד לעבודות בנין ואדרי' כלות בפתח-תקוה, להתקנת טלפון במשרדו. בן-חורין, הנשוי לבתו של מיסד פתח-תקוה משה שמואל ראב, הגיש את בקשתו להתק' נת טלפון בשנת 1947. הסלפון הותקן במש' רדו רק בשנת 1954, אחר הפצרות ואיומים.

זיוף מיכני. תחילה שמח בן-חורין מאד במכשיר החדש שהותקן במשרדו. אולם שמחתו הלכה ופתחה כשהגיעו אליו חש' בוגות הסלפון. היה נדמה לו שעודדים מ' רדו או בני משפחתו מדברים יותר מדי בטלפון. הוא הורה לרשום כל שיחה ושיחה במכשיר הסלפון, וכשערך בתום חדשים השואה בין מספר השיחות שנרשמו אצלו לבין השיחות שנרשמו בחשבון הדואר, התברר שחשבון הדואר הכיל שיחות רבות יותר בשיעור של 50%.

כאן התחילה פרשה ארוכה ומיגעית של התכתבות ושיחות בין הנהלת מדר'הסל' פונים לבין בן-חורין. לצורך עריכת השואה דרש בן-חורין מהדואר למסור לו מה מספר השיחות הרשום במונה השיחות של הסלפון שלו. הוא נתקל בסירוב למסור כל אינטור' מצי שהיא.

הוא הגיע בטענותיו עד לשר-הדואר, הוח' זר למנהל מדר'הסלפונים. זה אמר לבן-חורין משפט אחד שהסעיר את דמו: "אינני מוצא טעם בדברך". "אם כך", הצהיר בן-חורין, "אני פותח במלחמה שתכריח אותך

מהדורה שלישית!

זה עוד לא קרה בישראל — שתוך שלושה שבועות יהיה צורך להדפיס ספר אחד בשלוש מהדורות ובמספר טפסים המתקרב ל-15 אלף. אולם תפוצת מפעל הענק של

לאשר

12 הרומים
החדשים
הנקראים
ביותר בעולם

עברה את כל הגבולות הידועים בארץ. קהל הקוראים היה צמא לספרות טובה ומרתקת במחירים כה זולים — והוא חטף תוך ימים אחדים כל טופס שניתן להשיגו של

„האהבה היא נצחית“

מאת אירווינג סטון

רומן אדיר זה הוא רק הראשון בסדרת 12 הספרים שיופיעו אחת לחודש במחיר חסר תקדים של

1.500 ל"י לספר

(דמי הרשמה לכל הסדרה — 2 ל"י)

זה עכשיו חופיע הספר השני:

מעבר לתשוקה

מאת: פייר לה מור

בספר זה עוצבה ביד אמן פרשת חייו המרתקת של הקופופוטור המפורסם פליקס מנדלסון. חייו הקופופוטור המקסים והסוער ושתי אהבותיו הגדולות — לזמרת מריה חמת המזג שלהן פילגשו, וססיל היהפיה, שנשאה לו לאשה, למורת רוחם של בני משפחתו — מצאו את השתק פותם בספר עז ביטוי, נאמן ומושלם.

ההרשמה נמשכת בכל תחנות החלוקה של „ידיעות אחרונות“ ובתחנה הראשית: רח' ברזילי 1, תל-אביב, טלפון 61064. אפשר להרשם עלידי תשלום באיזה סניף-דואר שהוא, סך 3.500 ל"י (דמי-הרשמה ותמורת הספר הראשון), עלידי המחאה לבנק הדואר, חשבון מס' 423, תל-אביב, ולרשום בתלוש האמצעי — הרשמה לרומנים.

הבעיה: נוחיות של מקלחת מודרנית במקום מצומצם.

הפתרון: מוצרי „דמט“ מקלחות ואביזרי „דמט“ עומדים ברמה בין-לאומית בקנותך דירה-דרוש „דמט“

מרסום פלשקס

שירה

שלושה בסיר אחד

מנאך ללא כנפיים, הר האור, לפעמים. (שלושה קבצי שירה מאת אי-תמר יעוזקס, שין תמרי ויוסף יזרעאלי, הוצאת עקד). הם תופעת יקום כמו השמש הזורחת כל בוקר, הכוכבים היוצאים בדרת הלילה או משברי הממשלה בישראל. כמוה מופיעים אחת לחמש או עשר שנים מספר משוררים צעירים, מחליטים על יצירת זרם ספרותי חדש, כותבים שירים או שורות חרוזות הנראות כך.

המושג של שלושת המשוררים הצעירים (עד 24 שנים): תהיה זועמת, המזכירה בחוסר אונה הרב מדי את דור משוררי העליות השלישית והרביעית, בהבדל יחיד — בעוד שהם זעמו על חנאים גיאוגרפיים ואקלימיים (פלדה כחולה הם השמים / כבשן אדום הוא לבבי...), זועמים בני הדור החדש על כי כמעט ולא נותר על מה לזעום.

ירחמיהו זועמים. כותב יוסי יזרעאלי הצעיר (21) והמוכשר שבין השלושה: נעצתי קוף / בדש מעלי / ויצאתי לי טייל / עם עקרב. מבחין איתמר יעוזקס, יום הוצאת קובצי השירה והיחידים מבין השלושה שהשתתף בעכשיו: „את מול / בבית-המטבחים / נסרד מן ה- עולם התרגום: 3/2 קילו / שקל / המות: מזהיר שין (שמואל) תמרי: „בדרך אל הקרבות / נוצחתי / עכשיו אני מוטל / בדש מחשבות.“

שלושתם, בשלוש דוגמאות אלה, המהות בקובציהם שירים מלאים, וכי-37 השירים ה- נותרים, אינם מצליחים להתגבר על מכשול ראשוני של כל אדם המנסה לכתוב שירה, גיבוש החוויה השירית בלבוש מילולי שלם. אמנם, מפעם לפעם, בין השיטין, פוגש ה- קורא בהברקה זו או אחרת של שירה (יוסי יזרעאלי: „המות / מבין מפחי האשפה / בניני חתול.“) אולם בכל הקובץ כולו, ה- (יוסי יזרעאלי: „ילד מוכר חיכוניות / ברי- ציפית קרונות הערב.“) — אין אפילו שיר שלם אחד. נראה כי בדומה לגרפומנים ה- מבוגרים מהם בשנים וחוסר כשרון, החליטו השלושה לצאת לאור בכל מחיר.

מקור

בס בסיס

השנים הללו (מאת יוסף בט, הוצאת מסדה) מביאות 91 קריקטורות של קרי-קטוריסטן חתיק יוסף בט, בעל הקריקטורה השבועית בהארץ. אחרי הקבצים הימים הללו והדברים הללו מגיש אדריכל-עורך קצין-משטרה לשעבר בט גם בהללו ה- אחרון שלו את חוש ההומור האקטואלי שלו, המבטא בכמה רישומי קח (ראה מבחר) סאטירה קולעת על עניינים שוטפים. לא פחות קולעות כותרותיו של בט: אומרת אחת מהן, המתארת חייס התופר חליפת- יצוג לצעיר במכנסי חקאי ובנעלי עבודה מרופטות: „שמעתי שכבודו נתמנה קונסול במאלאיה. הודע הוא מאלאית?“ עונה הצעיר: „מאלאית לא. אולם אני יודע מפא-יית!“

תרגום

שביל הזהב לכיסא

חטח בפני חבורא (רומן מאת צ'רלס קליטרי, תרגם אוריאל מירון, הוצאת לדורי, 252 עמודים) היא הסחה של שביעות-רצון אמריקאית כה מגומזת בפני הקורא, המבי-אה אותו לבחילה פיסית, הרבה לפני שהוא גוגס בחלקיו הטעמים יותר של הרומן. כי יצירתו המתארכת של קליטרי הינה מגיפסט של מורה לוחם, גדוש פרקי הווי משעממים של עיריה אמריקאית. הצרה במגיפסט זה היא בכך שהסופר, שאינו סומך כנראה יתר על המידה על חוש-הלחמה של קוראיו, מפסיק את מאבקו של הגבור הרבה לפני שהגבור עצמו יודע שהוא נאבק על משהו. חלטר דייוויד הוא מחנך מחונן בבית ה- ספר הגבוה של העיירה בארתרון. משכבר הימים, כשהיה חלטר (48) צעיר, נלחם על שורה של אמיתות-חינוך, הצליח לשכנע

* חוברת ספרותית שהוצאה לאור לפני חודשים בידי קבוצת משוררים זועמים, קנתה שם בהתקפתה את דור סופרי הפלמ"ח. הפלמ"ח.

** בט בן ה-42, הוא אדריכל לפי מקצועו, היה עורך השבועון הסאטירי סיכור, והיה קצין-העתונות של משטרת ישראל בראשיתה.

אפילו את בני העיירה השמרניים. עתה, לכשהוא מתמנה דיקן בית-הספר, אין המורה המרדן-לשעבר יודע כיצד לנהוג אפילו בבני משפחתו הוא.

העלילה מסתבכת כשללכטניו של דיוויד, מתחספים לבטיהם של זוג תלמידים צעירים, שלרוע מזלם באים ביחסים מיניים בניגוד למסורת הקדושה של העיירה. מאוחר יותר נקלעת בת-הזוג לאחת מן האורגיות המי-ניות הנערכות בעיירה הפוריסטית, בידיעת ראש העיר השמרן, מופצצת כמעט את ה- מוסכמות המקובלות במקום נידח זה, מאז פרק מעליו הגנרל גרנט את נשקו. כאן חייב דיוויד להכריע את הכרעת-חייו: לספל במק-רה לפי מצפנו או חוש-הכדאיות של אשתו.

למרבה המזל בא הכל על תיקונו כמעט בדרך הטבע, והקורא המפוקח מלחה את דיוויד, שהצליח למצוא את שביל-הזהב בין מצפנו הלוחם וטבעו המקריטס-טריקמקס של ראש-העיר המובס, אל הפרס: כיסא המנהל.

צחוק בקול בס

„ועוד צעד אחד אחורה, בבקשה!“

„כבר מלאו לו עשר שנים, ועדיין לא למד ללכת בכך חות עצמו!“

מבטא לאומי

„העסק פורח, כל יום לקוח חדש!“

„ועכשיו נשמע לכם פרקי חזנות מפני יוסלה רוזנבלט!“

תיאטרון

אשת-הפעולה זוכה

בחצות ליל שבת השבוע, התלבטו כמה מאנשי תיאטרון הבימה בבועה חמורה: כיצד להודיע למחזאי השוויצרי מקס פריש, מחבר המחזה אדון בידרמן, כי במשפט פומבי שנערך לגיבור מחזהו, זוכה אדון בידרמן מכל אשמה. פריש יקבל שבץ אם ישמע כי דחקא בישראל זוכה משתף פעולה, אמר במאי ההצגה שרגא פרידמן. הפתרון שנמצא היה דיפלומטי. נתן זך, מתרגם המחזה, שלח לפריש מכתב גדוש מליצות בו הסביר כי למעשה נמצא אדון בידרמן שלו, שסיפק גפרורים למצית שריפות, אשם מבחינה מוסרית וגונה בצור רה צבורית, אלא שלרוע המזל לא נמצא בחוק הישראלי שום סעיף לפיו אפשר יהיה לחייבו בדין.

ללא נימה אקטואלית. ההתעניינות הערה של הקהל במשפט שבועים על ידי קול-ישראל, לצורך התכנית בית-המשפט בעריכת יעקב בן-הרצל, הפתיעה את המארגנים. המחזה עצמו, שהוא אליגוריה מסר בכת על שיתוף-פעולה, לא עורר התלהבות כה גדולה בקהל הממוצע, בגלל זרותו וצורתו המקורית. הסיבה לכך היתה אולי בעובדה שהמשפט, בו הופיעו שחקני ההצגה כעדים בתלבושת-הבמה, היה יותר מותח ומובן מהמחזה עצמו.

אחרי שקול-ישראל דרש שכסטיגורו וכסטיגורו של אדון בידרמן יתיצבו שני עורכי-דין שאינם מעורבים בפעילות מפלגתית בולטת, מחשש פן יצטרך בית-המשפט לזון גם בבעיות אקטואליות לאור ה"מחזה, התיצבו עורכי-הדין תוסיה כהן כקטיגור ומקס קריצמן כסניגור. בית-המשפט, שהיה מורכב מפרקליט-המדינה פיליפ גילון, אלוף שלמה שמיר (בעלה של השופטת המחוזית מינה שמיר) והעיתונאי אורי קיסרי, היה צריך לקבוע אם יש מקום להאשים את אדון בידרמן ברצח על ידי הצתה, מכיון שסיפק גפרורים למבצעי הפשע.

במחזה עצמו לא הותר מקס פריש הרבה מקום לספק, הדינש כי הוא מגנה את משתפי-הפעולה בדמותו של בידרמן, ה"מוצאים להם תירוצים שונים כדי להצדיק את מעשיהם. זאת היתה גם ההרגשה של צופי המחזה. אולם כשלושנו מעשיו של בידרמן לאור סעיפי החוק היבש, קשה היה למצוא בהם דופי. לא היו אלה גימיקי ההתנגדות של בידרמן כמו "בקופסת הגפרורים לא היו גפרורים" או "אין הוכחה שהאש הוצתה דוקא בגפרורים שלי" או "האמנתי במציאותו של הרגש האנושי", שהביאו לזיכורו. בידרמן זוכה מכיון שהחוק מחייב הוכחת-זדון בשיתוף הפעולה, ואי-אפשר היה למצוא זדון בסיועו להצתת את ביתו. אמר אחד הצופים בסיום המשפט: "גם את בן-גוריון אי-אפשר יהיה לזון מבחינה משפטית. הוא יוכל לטעון שלא האמין שהגרמנים ישתמשו בנשק ישראלי נגד יהודים."

אין כעסקי שעשועים

ההצגה חייבת להימשך מעולם לא הומה חשה סיסמה טראגית ואמיתית זו בתיאטרון הישראלי, כשבועות האחרונים. תחילה אירע הדיבר עם מותו של שחקן הבימה, מנחם בנימיני, בערב בו הופיעה רעייתו, שחקנית הבימה תמר רובינצ'בי, בהצגת הבכורה של אדון בידרמן. לפני ההצגה ביקרה תמר את בעלה בבית-החולים. היא הבחינה במצבו שהלך והתמיר, הציגה כי תודיע לחבריה בבימה לדחות את ההצגה הבכורה. גם ברגעי גסיסתו לא הסכים איש-במה ותיק כבנימיני לקבל הצעה זו, שיכנע את רעייתו לבטלה. בנימיני מת, כשרעייתו שיחקה על הקרשים.

למחרת הלחיתו עמדה הגהלת הבימה לדחות את ההצגה בה הופיעה תמר. אולם היא עמדה בכל תוקף על כך שההצגה חייבת להימשך. "מנחם לא היה רוצה ש'תבטלה', אמרה. היא הופיעה בהצגה כי רגיל, והקהל לא הבחין כלל בעובדה, ש'בהפסקות בכתה תמר מאחורי הקלעים."

חלם מאחורי הקלעים. לפני שבוע התפרסם על פסנת גבעה בגליל התחתון, באמצע שדה דורה, מטוס ריסוס של חברת כיס-אור. טייס המטוס, יאיר חסין (26), איש משק עין-החורש, נהרג.

הידיעה על מותו הגיעה לחברתו של יאיר ביום המחרת בבוקר. רותי אטיאס, שחקנית בצ'י-רוק, קיבלה הלא. יאיר היה חברה הראשון. השניים יצאו יחד תקופה מסוימת, נפרדו חזרו שוב אחד אל רעותו. בצ'היים השתתפה רותי בהלחיתו של

שחקנית אטיאס
מחר אזיל דמעה

מאחורי הקלעים

השם, הכרטיס והמודעה

הנה משהו שאפילו אנשי להקת סמ"בטיון ידעו אודותיו, רק עם קריאת שורות אלה: אריק איינשטיין, איש להקת הגחיל לשעבר וכוכב הצגת סמבטיון הנוכחית, עומד לעזוב את הלהקה ולעבור לבצל ירוק. אם אריק לא גילה סוד זה, הידוע זה מכבר לכל אנשי בצל ירוק, לחבריו בסמ"בטיון הרי זה רק משום שהוא ביישן מדי ולא מצא את ההזדמנות המתאימה. . . . **שיר נוי נוסף בלהקת "בצל ירוק"** — אורי זוהר עומד להחליף את שמעון ישראלי בתפקיד הראשי בהצגת אף מילה למורג' שטיון. שמעון יוצא לפסטיבל הנוער הדמוק'רטי בוינה, ואוהדיו של אורי זוהר יוכלו לראותו בתפקיד במשך כשבועיים. . . . **שני סרטי מודעות** נאלץ תיאטרון הבימה להדפיס לקראת המשפט הפומבי על אדון בידרמן. הסיבה — אחרי שהודפסה המודעה הראשונה וכל הכרטיסים אולו, הבחין אורי קיסרי, משופטי בית-הדין, כי במודעה לא פורסם שמו, כשם שלא פורסמו שמות שאר השופטים. לפי דרישתו של קיסרי נאלצה הגהלת הבימה להדפיס מודעות חדשות בהן פורסמו השמות, למרות שלא נותרו כרטיסים בקופה. . . . **שחקנים** ישתתפו בהצגה ביקורה של הגברת הזקנה, המבויס בתיאטרון הבימה על ידי יוסף מילוא. מלכוד צחת השחקנים, המשתתף בהצגת העצים זקופים ימותו, ישתתפו במחזה כל שחקני הבימה. המעניין שבעובדה זו — שחקנים ידועים ומפורסמים יופיעו בתפקידים אפריזודיים קטנים. המחזה, שנכתב על-ידי המחזאי השוויצרי פרידריך (ז"ה) קרה לאור היום" דירמנט, מספר על זקנה בלה, בעלת יד רגל תותבות ונוסף לזאת זונה לשעבר ומולטימיליונרית בהווה, החוזרת לעירית מולדתה העלובה, כדי לנקום באדם שאנס אותה ואימללה בנעוריה. את תפקיד הזקנה בת ה-70 תמלא אישבע מיכאלי בת ה-30. . . . **בפעם הראשונה** ימכרו במזנון משקאות חריפים לצופי הצגת תיאטרון, בהצגה החגיגית שיערוך תיאטרון סמבטיון לרגל הצגת ה-75 של השוד יודע, ולרגל התקנת מיזוג אויר באולם מוגרבי.

בהצגה, שתהיה הצגת חצות, יערך גם מצעד פומבי סמבטיון מכל התכניות, בהשיתפות השחקנים שהופיעו בתכניות אלה. כאביזרי-קישוט להצגה החגיגית מתכננים אנשי סמבטיון להזמין מספר גערות-זוהר ובחוכן המועמדות לתחרות מלכת-המים.

תדרוך

הצגות העצים מתים זקופים (הבימה) — חנה רובינא ושמעון סינקל, מעצבים דמויות מלבבות במלודרמה חביבה בפסטיבל ובבנימיני לא-חביבים באי-פשוטותו.

בידור

השד יודע (סמבטיון) — כמה מס' סרטים חזקים של סאטירה פוליטית, חזקים פחות על נושאים אחרים.

על כל לירה

שתחסוך

יתווספו
לך

333 פר'

וכספך
יהיה
מובטח

בחשבון

חסכוני
פרס

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

אנגלית • צרפתית

לומדים בשיטה קלה בבית-הספר "קדימה" תל-אביב, בן-יהודה 74.

אנו פותחים: (1) קורסים ואולפנים למבוגרים מכל דרגות הידיעות. (2) אולפניות קיץ לתלמידי בתי-ספר לחודשי החופש לביסוס הידיעות ועזרה לבחינות. (3) הכנה באנגלית לבחינות בגרות.

פרטים והרשמה: 9 עד 12 לפני הצהריים; 3 עד 9 בערב.

נקה אויל שמפו

בבקבוק זכוכית או פלסטי, או משחת חלמון, לנוזל שמפו של נקה בשפופרות, ליופי ובריאות שערותיך.

המפיצים: חבי נורית בע"מ

המגיעים למאות רבות של אלפי לירות, לקבל תקציב התישבותי שמן מחדש.

פשעים

נקמה לווטת

"הצילו הצילו" בקעו הצעקות במוצאי שבת כחצות מקומת-הקרקע בבנין שברחוב המלך ג'ורג' 64 בתל-אביב. שכנים, שהתפרצו לדירת יהודית וצבי מנצילס, ממנה בקעו הצעקות, גילו מתח אמיים: בתוך חדר מלא עשן ולהבות התרוצצה אשה אחוזה אש, צועקת בקול אמיים. אחד הישכנים עטף את האשה בשטיח, כיבה את הלהבות. יהודית מנצילס (28), הועברה לבית-החולים כשמצת גופה חרוך.

במשך 15 שעות סירפה יהודית בין חיים למות עד שנפתח נשמתה. לידה נמ' צאור רק חוקרי המשטרה, בעלה של יהודית ישב בכלא, כחשוד בגניבת תלושי ילק מהצירות הצרפתית. לידה האחד נמצא ב' מוסד חינוכי בארץ, שני לידה האחרים, שגולדו לבעלה מאשתו הראשונה שדעתה נטרפה עליה ושואמץ על ידה, נמצאו אי-שם בדרך בין הונגריה לישראל. הם עמדו להצטרף אליה לנסיעה לקדוה לשם עמדה יהודית להגר עם בעלה בעוד שבועות מספר.

האבא נדקר בסכין. החשד הראשון שהועלה על ידי חוקרי המשטרה היה כי יהודית הוצתה במזיד. הנתונים לכך היו צעקתיה החוזרות ונשנות בעת שנשרפה: "יוסף לוי מה עשית לי?" השוטרים לא היו צריכים לחכות הרבה כדי לדעת מיהו אותו יוסף לוי. כבר ביום ראשון בבוקר הופיע בבית-החולים טיפוס טרוני, נעול גללים בשחור לבן, מכנסיים שחורים וחולצה לבנה, ביקש לבקר את יהודית. כאשר הציג את עצמו כיוסף לוי, נעצר עוד בטרם הספיק להגיע למיטת הגוססת.

יוסף (יוזי) לוי היה טיפוס מוכר למש' טרה. הוא היה סרסור זונות ותיק, איש הקולם התחתון, מנהל בתי-בשר ידוע וא' דם מופרע. כבן למשפחה שהתפרנסה על הונו, היה מקצוע זה טבוע בדמו. אמו הנוצרית היתה יצאנית עוד בהונגריה ואילו אביו היהודי היה מנהל שם שורת עסקי בושת. פעם נדקר אב זה על ידי בנו יוסף בסכין, ניצל בנס.

קשריו של לוי ליהודית מנצילס היו מק' צועים בעיקר. כי יהודית, בעלת "פני הבר" בה וגוף הפיל" כפי שכינה מכריה, היתה אף היא יצאנית ותוקה. למרות שמד' פעם ניסו היא ובעלה לשלוח יד בעסקי זוננות, חזרו עסקי אספרטו בתיקפת, נוכחו ה' שניים כי הונונות משתלמת פחות מהזונות. הם רכשו מכונית וקוסטור ודירתם, שהיתה מצוידת בכל השכלולים המודרניים, כולל פרי חת יקרות בארון הבגדים, שימשה בית ועד לסרסורים מכל המינים.

לא קשה היה גם למצוא סיבות לפיהן אפשר היה להחשיד את לוי בהצתתה של יהודית. במכונית הווקססוול של בעלה, היה לו וצבי מנצילס עסקי הברחה שונים ועסקים מוקפדים אחרים שיהודית ידעה עליהם. לוי אף היה שותף בגניבת תלושי הולק בצירות הצרפתית בגללה נעצר בעלה. לפי כמה עדויות אימה יהודית על לוי כי אב לא יסחרר את בעלה היא תפתח את ביתה ותסגר למשטרה דברים שזו לא יודעת אודותיה.

לפניה, זונה ומטורפת. זה הכל שטויות. אמר יוסף לוי לכתב העונט הזה, כשהוא לבית-המשפט להוצאת פקודת מע' צרי. "חבל על התמונות שאתם מצלמים, אני לא עשיתי את זה, זה לא נוגע לי בכלל. יש לי אליבי."

אלא שהאליבי של יוסף לוי היה מפורקט למדי. לפי טענתו היה במוצאי-שבת בהצגה שניה בקולנוע. מאוחר יותר נפגש עם בעל קניגסווריה, אולם מלבד כרטיס הקולנוע, והעובדה שהקניגסווריה ראה אותו כמה רגעים בלבד בסביבות השעה בה נרצחה יהודית, לא היו לו הוכחות נוספות.

כשחקירת המשטרה הלכה והסתעפה, הועלתה באופן רציני גם האפשרות שיהודית איבדה את עצמה לדעת באמצעות הצתתה. למשטרה התברר מה שלא היה ידוע למרבית מכ' ריה של יהודית, בעלת הפה הקטן והאף הסוגן — שהיא היתה מטורפת למחצה, גורם למעלותיה כלשהם, אלכוהוליסטית ונר' קומנית. עוד בהונגריה כילתה יהודית שתי

חשוד בהצתה לוי מסתכל ומסתיר פניו בבית-המשפט

פתרון להלשנות ופספוסים

תקופות בחייה, בגיל 12 ובגיל 18, במוסד לחולי רוח. גם בארץ התגלתה כמופרעת באופן מיוחד. די היה בשתי כוסיות ור' מוט או ברגי כדי להביאה למצב של שכ' רוח שבו היתה מטורפת למחצה. במצב כזה היתה מבולבלת דגמרי, רצה ברחובות, מח' רפת ומגדת עוברים ושבים.

כשהיתה נתקפת בהתקפת שגעון לא היה ליהודית מושג על מה היא מדברת והיא היתה מפליטה אז משפטים חסרי כל מובן. שריפה עצמית היא תופעה אפינית לגבי חולי רוח מסוגה של יהודית. בדרך כלל, אחרי שהם מתפכחים במקצת מהשכרות, הם נתקפים במצב של דכאון נפשי ושנאה עצמית, בוחרים לחסל את עצמם וזקא בה' צתה. לא היה כל ספק שבשעה שבערה, נמ' צאה יהודית בשלב כזה של התפכחות משכ' רות, או מהשפעת סם משכר. בדיקת דם להוכחה מדויקת לא היתה אפשרית בגלל אחוז הרעל הגבוה שספג דמה אחרי ה' כויות.

אלא שחוקרי המשטרה לא הוציאו מכלל אפשרות שילוב של שני החשדות שהיו להם: יתכן שמישהו ניצל את מצבה המ' יוח של יהודית כדי להציתה בצורה שתיראה כהצתה עצמית של טירוף.

משפט

עד התביעה

אני לא זוכר את השעה, מה היתה בדיק. נכנסתי לחצר וראיתי את אשתו זריפה, ואני קראתי לה, ויריתי בה שלושה כדורים בראש בזמן שהיא עמדה, והאקדח היה אצלי כל הזמן. עזבתי מיד את המקום ובדרך זרקתי את האקדח מהחלון בזמן הנסיעה. אנהנו משפחה מוכרת בארץ וה' גונה ושום בן-אדם לא יכול להגיד עלינו שום דבר. וזו באה ורצתה ללכלך את כבוד המשפחה עד כדי כך, שלא ידעו אם הבן שלי הוא שלי, או הבן של אחי. לפי המג' הגים שלנו ולפי הנימוס, זה נהוג אצלנו, בעם הערבי, שלא מכפרים את המחלה הזו רק בצורה זו. לולא עשיתי מעשה זה היה הכתם ממשיך להיות אות קין על המצח של הילדים שלי."

מצוידת בהודאה זו של לוטסי נבולסי (30), תושב ערבי של תל-עריש שבין ומודע משטרתי לשעבר, הגישה נגדו מש' טרתי-ישראל תביעה משפטית, האשימה אותו ברצח אשתו זריפה בחצר ביתה.

השבוע קבעו שלושה שופטי בית-המשפט המחוזי, בפניהם התברר משפטו של לוטסי נבולסי, השופטים פסח אבישר, מקס ציר' נובילסקי ואליעזר מלחי: לוטסי נבולסי זכאי מכל אשמה, יצא לחופשי. החלטתם התקבלה פה אחת. היה זה אחד הכשלונות המחסימים ביותר, שנחלו חוקרי משטרת ישראל ואנשי פרקליטות המדינה בשנים האחרונות. היה זה גם אחד הנצחונות הי' משפטיים המהירים ביותר, שהושג על ידי עורך-דין בבית משפט ישראלי. עורך-דין ישראל היק, סניגורו של נבולסי, הצליח למוטט, שלב אחרי שלב, את כל בנין הראיות שהביאה המשטרה נגד נבולסי. בפסק-דין המנומק קיבלו השופטים כמעט את כל טענותיו של היק.

הודאה ברדת האחורית. כאשר הביאה משטרת-ישראל את לוטסי נבולסי למשפט הרצח, דומה היה ששום דבר לא ימנע את הרשעתו. בידי המשטרה נמצאה

מצוידת בחומר זה לא מצאו חוקרי משטרת ישראל לנכון לחקור ולהמציא ל' בית-המשפט כל חומר הוכחה נוסף. נצי' חונם נראה ודאי, אולם כבר בשלב הראשון של המשפט התברר כי הנצחון לחוק מהם והלאה. עורך-דין היק הצליח להוכיח לבית-המשפט, כי הודאתו של נבולסי הוצאה ממנו באיומים ובעינויים בבית-הסוהר. ברוב של שניים נגד אחד החלטו השופטים העולם הזה (1131) שלא לקבל את ההודאה.

אחרי שנפסלה ההודאה, ניסתה התביעה הכללית להכניס את העובדות, שהיו כל' לות בהודאה זו, בדרך אחורית. היא הביאה קצני משטרה שהעידו כי נבולסי סיפר להם על הדברים שכלל בהודאתו. כשהעיד נבולסי עצמו, ניסתה התביעה לחקור אותו על הפרטים שסיפר בהודאתו, אולם סניגורו של נבולסי התנגד לצעדים אלה של ה' תביעה. הוא הביא ראיות ותקדימים לכך, שברגע בבית-המשפט פוסל הודאה שלא ניתנה מרצון, אסור לאותו בית-משפט לש' מוע יותר שום דבר על הודאה זו. השופ' טים קיבלו את התנגדותו של היק.

אקדח מתגולל ברפת. בידי התביעה נשאר הפני האחרון. היא הוכיחה שהאקדח שהוצג בפני בית-המשפט הוא האקדח בו נורתה זריפה. קצין הבליסטיקה של המש' טרה, ביל שפירא, העיד כי במסדר זיהוי שאל את נבולסי: "האם אתה מוכן להצביע על האקדח בו רצחת את זריפה?" ובתשובה לכך הצביע נבולסי על האקדח ואמר: "זה האקדח שלי. אני מכיר אותו." המשטרה גם צילמה כיצד מצביע נבולסי על האקדח.

היק הצליח להרוס גם ראייה זו בצורה מזהירה. טען נבולסי בעדותו: "לא שמעתי שאלתו של שפירא ביחס לאקדח, מכיון שבחדר נוכחו אותה שעה שלוש קצינים ושישה שוטרים. לא אמרתי זה האקדח שלי אלא זה האקדח שלנו. אילו הייתי אומר, זה האקדח שלי, לא הייתי מוסיף, אני מכיר אותו, כי זה דבר מוכן מאליו." שכנו של נבולסי, על ההגנה היחידה במשפט, רפתן יהודי בשם יוסף רכטשפט, העיד כי שלו' שה שבועות לפני הרצח, אחרי שבוצעה גניבה מרפתו, השאיל לו אחיו של נבולסי, אחמד, את האקדח. אחמד גם היה האיש שקיבל את האקדח חזרה. כל בני הבית העידו שהכירו את האקדח, שהיה מתגולל בחדרים וברפת.

אחרי עדויות אלה לא היה היק צריך להביא אסילו עדהגנה אחת, או עד אליבי כלשהו. קבעו השופטים בפסק-דינם: "לו אפילו הנאשם לא היה נותן עדות, או מביא עדים, היינו צריכים לזכות אותו."

הנקודה שהשפיעה ביותר על זיכיוו סה' אחד של נבולסי היתה עדותה של בתו בת השבע, עמל, שניתנה לחוקרי המשטרה שבאו למקום הרצח, רגעים מספר אחרי שבוץ. סיפרה לו עמל ארוכים: "שמעתי שמישהו קרא לאמא בעברית: 'בואי גברתי' יצאתי למרפסת וראיתי שאמא שלי עומדת למטה, ליד סוף המדרגות, ומדברת עם מישהו שלבס' במכסיים ארוכים. ראיתי ש' הוא ירח באמא סח'בום שלוש יריות ב'

אקדח קטן שהיה בידו. אמא נפלה והאיש ברח לכוון הפרדס."

קבע בפסק דינו השופט פסח אבישר, שהצביע תחילה במיעוט בעד קבלת הודאתו של נבולסי במשטרה: "אני מיחס חשיבות רבה לסיפור זה שסיפרה הילדה לשוטרים. העדות היא כשרה למרות שהיא עדות שמיעה. אני מגיח שילדה בת שבע, שראתה מחזה מהירד של רצח אמה, לא היתה מע' לימה את עובדת הכרת אביה, לו זיהתה אותו. סיפור זה יש בו כדי לערער בי את הבטחון, אשר בלעדיו היה מקנן בליבי הרושם, שהנאשם הוא שהרג את אשתו."

מדוע לא שלחו הזמנה. כאשר הסתיים המשפט ביוכויו של נבולסי, לא היתה התעלומה — מי אם כן רצח את זרי' פה — התעלומה היחידה. אחת הסנסציות של משפט-רצח זה היה היעלמה של עדת' התביעה מלכה אלפסי, נערתו של אחי' נבולסי שהתגוררה בביתם. לצורך החיפושים אחריה הופסק המשפט, עד שהועלתה ה' סברה, כי היא חצתה את הגבול לירדן.

איש לא ידע מי העלים את מלכה אלפסי, שעדותה יכולה היתה להועיל יותר להגנה, מאשר לתביעה. השבוע, אחרי שניתן פסק-הדין, לא התקשטה המשטרה למצוא את מלכה. אחד מסמלי החקירות שטיילו בחק, גילה אותה בירושלים, שם התגוררה אצל אחיה. היתממה מלכה: "לא ידעתי ש' מחפשים אותי! למה לא שלחו לי הזמנה?"

אופנה

מד' ייצוג

עד לפני כעשר שנים רווחה בארץ אמונה טפלה, שהתלבושת הלאומית של הנשים היא סראפאן, חולצה רקומה, סגורים תג' כיים, ומסר' תקוע בשיער מאחורי. למקרים מיוחדים: שמלות ויצו' שחורה, רקומה ויק' מה תימנית כסופה. לבגדים: חולצה רוטית, מכנסיים אפורים לימי מועד, סנדלים תנכיים.

מאוחר יותר באה התקדמות-מה: אופנת משכית עם התימניות שלה. על גברים כבר לא דובר. מישהו החליט שצריך, בכל זאת, לקבוע בגד לאומי. צריך למצוא משהו אחיד, משהו שימזג את כל הגלויות. לא' שה הספרדיה יש המאנטילה שלה, להולנ' דית השבים המפורסם, ליסאנית הקימונו שלה, להודית הכארי שלה, לישראלית — אגבל (אגודה למען בגד לאומי) עוד לא הח' ליתה.

מדווחת רותי ורר, כתבת "הער' דם הזה", עד נשף פולקלורי של "אגב' 7", שערך השבוע בבית' סוקולוב:

"קודם כל אני רוצה שיהיה ברור שלא היה כאן שום נשף, ואני עוד מעיינת באפ' שרות לתבוע סיצויים מאגב' על עצמת' הנפש שנגרמה לי כתוצאה מכך שלא רא' תי את המערבות שרציתי לראות, בגלל אר' חו — תסלתו לי על הביטוי — נשף."

ואני רוצה גם שתדעו שאין לי דבר נגד בגד לאומי בפרגניזם. אני גורא בעד' כשהדברים אמורים בפסטיבאלים מקומיים או שליות נציגים לפסטיבאלי-חוק, או אפילו להודמנויות מיוחדות לתלמידי בתי-הספר. אבל אני מסרבת להתהלך בבגד לאומי שת' בע אנג'ל ולו יהא זה היפה ביותר — ככלילי גלילי לובשת את אותה שמלה בד' יוק. מובן שעלי זה ייראה אחרת, אבל לא חשוב. חשוב הוא שכל אותן התלבושות הלאומיות של הנשים היסאניות, ההודיות והספרדיות, הולכות ונעשות גלירות יותר ויותר. יש להניח שהיום לא היה פינקלר מוצא את הגברת באטרפלי בקימונו ובמס' רגות תקועות בשערה, כי אם בדוגריו וסודר הדוק.

אם בכלל היה בידור כלשהו באותו ערב, היו אלה הנאומים הרציניים.

אחרי שבתיה בראון, יושבת-ראש אגב' 7, הסבירה כמה חשוב לנו בגד לאומי, וכמה שכל מיני שבטים עם כל מיני תלבושות, הגיעו הנה, וכמה שקיים חשש שמלבושי הגלות ייעלמו, ואין שיש צורך חינוכי להני' ציה אותם, עליה במחשבתם להקים מוזיאון פולקלורי, שציג את תלבושות בני-ישראל לפי אצות מוצאם. "קשה המשמיה, קשה שבעתים הביצוע, תשאלו למה? למה אף שבט מלבד הבורים, לא רוצה לגדב תל' כושות פולקלוריסטיות לאגב' 7."

יורי ועדת התרבות של מועצת העיר

הפועלם חזה 1137

אכתקוים פרות

מזכיר לך משהו?

(1137/50) הוא בחור עסוק ודורסטי, כי פי שאתן יכולות להיחלח: "דינה מחבצת, שהמלים יום רביעי, 27.5.59, השעה בסביבות 7 בערב, הצטלבות חולון... התערוכה החקלאית, סיכה... חבצת... מזכירות לך משהו — שלחי את כתובתך."

רביקה הירושלמית שהשתחררה מהצבא ב'59/4.6 — אני הוא שנשאתי לך את הקיטבג למדור ה' שיחוררים. אשמח מאד להתכתב אתך."

קוד האהבה המודרני (המשך)

לשכב. אני מצטערת, אך הם משתמשים במלה זו. המבור

נערת השבוע

זוהי איבון קאמרון, אשתו (מה חודשיים) של פיס קאמרון, מנהל האורגים. זה נשמע איתאן, באמריקאית. נהדרת, לא? ובכן, איבון זה היא טיפוס. היא בת 26 ודוגמנית עסוקה מאד בניו יורק, אך ברגע שהיא פושטת את בגדי הפאר שלה, ומסירה את הריסים המפוברקים הענקיים שאינם היא מתהלכת בעיר גם אחרי שעות העבודה, ואשר בעלה, בקנאות נוגעת ללב אומר שהם אמיתיים — היא לובשת ג'ינס כחולים, טוורד בלו, יושבת לציד או עומדת במטבח ועושה ניסויים בבישול. היא קוראה המון סירה ויש לה שיעון לפסיכואנליזה, והיא יושבת על הארץ עם ידיה בביתם בגריניץ' וילאג, ומדברת דברים נראים אינסלינגטיים.

סטיות (מקריאות)

(1137/48) אבדה נערה, ולי, סבלנות: "יום ג', 30.6, השעה 4.30 אחר הצהריים. מכונת אשד בדרכה מת-לאביב להרצליה. סמלת חמודה ערב שיחוררה, צברית ממוצא יוגוסלבי, בת חיפה, מורה במקצועה. היית סבורה, נערה, שטיפסת ועלית על האוטובוס הלא נכון. מאחר שסטה מעט ממסלול נסיעתך הרגיל. לדעתי — לא שגית הפעם כלל. וזיקר! אם תרשיני — אנסה להוכיח לך כי דרכים עקלקלות צופנות לעתים בנתיבן הפתעות רבות עוצמה, וכי סטיות מקריות כגון אלה — הן המנחות את אפיקי-חינו מעבר למעגל השיגורתי, ומעניקות גוון נוסף לטעמם."

היה לך כבר דם לשאול אותה מניין היא ולדעת שהיא ערב שיחוררה וממוצא יוגוסלבי, או לא יכולת לשאול אותה מה את עושה הערב? מדאיג למדי, הדור הצעיר.

עסק מצויין

(1137/49): מה ההגיון העקום הזה? אילו הייתי באמת בחור, כפי שאת וכל חבריך נשבעים כל כך — איזו סיבה יכולה היתה להיות לי להסתתר מאחורי חצאית? אני מודיעה לך שאני מסרבת להיות בחור. את שומעת? ועכשיו, מאחר שאת מתה כל כך לראות את האופוס שלך מודפס כפי שאת כתבת אותו, הרי לך — ואני מאחלת לך שתזכי לכל מה שאת ראויה לו:

"אם הוא לומד בטכניון, וכבר עבר את הגיל של השוברי תים, ולמרות זאת עדיין התהלך בנשפי הסטודנטים ויל בל"ג בעומר, אם יש לו חוש הומור, קצת יותר מ-120 ס"מ, נכונות לבלות עם בת נחמדה ירוקת עין ובעלת שיער די ארוך, בוגרת שמינית טרייה, ואולי גם אחותו דוגלגל, וכמובן תמונות פספורט נחמדות של עצמו — אז אני (היא) דווקא מתכננת אלי, אבל אני אדישה לגמרי) יכולה להתערב אתך שהוא יעשה עסק מצויין, אם יכתוב אליה. אם נוסף לכל החסרונות שנימנו לעיל, הוא גם מחיפה או מסביבתה, הרי שכבר מעצם הרגע הזה היא מחכה בכליון עיניים למכתבך. נכון שתשוב?"

אבל לא אריסטוקראטי

מה אתם יודעים, מכתב מניגריה, בחיילאיהם-בספר-התור רה-של-היהודים-טפוס-שאמות-תחת-הבלאטה-הזאת-אם-לא-נכון: "קראתי מאמרים רבים באחד מעיתוני, הדיילי טיימס, על ישראל, והיא החלה מעניינת אותי. עדיין אין לי כל האינפורמציה המעניינת אותי. תמהתני אם תוכלי להשיג לי חברים לעט שיספקו את סקרנותי. ... סיימתי את לימודי התיכונים ועברתי את בחינותי באחד מבתי הספר החשובים ביותר — בציונים הטובים ביותר. אני בן 19, ממוצע בקומתי ובאינטליגנציה שלי. אני נחשב אפילו ליסה-תואר. אני בא ממשפחה אמידה ממוצעת, אך לא אריסטוקראטית... הייתי רוצה להתכתב עם נער ונערה ישראלים. ... אגא, אל תאכזבי אותי."

Afandi Chioolue, P.O.B. 123, Omitsha, Nigeria.

גרים, הצבועים, משתמשים אולי במונחים אחרים כדי לבטא את אותו הדבר, למשל: "עליך לדעת כי בידור זה מוסיף, ברוב המקרים, בבית החולים, אמרה" (פרנסואז סאגאן). הנערות מתחלקות אצל צעירים אלה לשניים: אלה שהן בעד ואלה שהן נגד. "את בעד?" (דיאלוג בסרט ובספר בנינגצורים, לאן?). אין צורך בהצהרה סנטימנטלית יותר, **מאהב**. כותבים מלה זו וקוראים אותה, אך אין משתמשים בה. אין אומרים. "הוא מאהב". אומרים: "הוא איתה". הצעירים מוחקים כל מה שמזכיר להם את הספרות של הבוגרים מהם. למשל: "בעוד חמש עשרה שנה, כשהיה צינית במקצת, אתכופף לעבר גבר מקסים, אף הוא יגע במקצת מעצמו: שמו של מאהבי הראשון היה סיריל, הייתי כבת שמונה-עשרה, היה חם על שפת הים... (פרנסואז סאגאן — בוקר טוב, עזבו). דומיניק, גיבורת הספר יודעת זאת. בגיל שלושים, תעבור כבר "אמורטיזציה" מסויימת, ואז מותר יהיה לה להשתמש במלה מפוצצת כל כך. רק אב אריסטוקראטי מן הרומנים צועק על בתו: "יש לך מאהב?" אם אינכם הורים אצילים, אל תשתמשו במלה זו. האפקט ילך לאיבוד. מיצאו משהו אחר...

נשיקות. בילוי זמן. למשל: "הבינוני הייתי מוכשרת יותר לנשק לגבר, מאשר לעבור בחינות" (פרנסואז סאגאן). **סיגריה.** נערות מעשנות לעתים יותר מן הנערים. הן אולי תצחקנה למחשבה שלגביהן תופסת הסיגריה את מקר מה של המניפה. הן יודעות להעניק לסיגריה משמעויות רבות. שתיהן מעיקה? מדליקים סיגריה. פיתו? סיגריה. למשל: "הייתי זקוקה לכורסה, לעזרתו של חפץ כלשהו שאוכל להחזיק, לסיגריה, לרגל מתנדנדת" (סאגאן).

ריקוד. מושך הרבה פחות. מאז גילו נערות ונערים שאפשר להתקרב זה אל זה מבלי להזדקק למוסיקה ולג'י נוגים של טקס. בני 16 ומטה נוקקים עדיין לאמצעי זה כדי להחזיק נערה בזרועותיהם. הרוקנרול והצ'יט-צ'יט, אינם ריקודים של נאהבים. מתעייפים יותר מאשר מתרגשים. ריקוד אפסיבי יותר: הסלאופוקס.

תקליטים. משאירים את רישומם על כל רומן חדש. הפסנתר ניגן את Lone and Sweet, הקלארינה ליוותה אותו. היכרתי כל נשיפה, את תמיד משמיעה תקליט זה, אחר ברטראן. אני דווקא מחבב אותו. במשפט אחרון זה השתמש בקול נייטראלי, ונוכרתי כי שמענו בפעם הראשונה תקליט זה ביחד. (סאגאן).

להחליף תקליט אהוב, פירושו להחליף נערה. איזה נער מגיש פרחים לנערה? הוא מגיש לה תקליטים.

בקראבוש צבאי

הוא נראה לי קצת מוזר, (1137/51): "...אני פושע, אבל קרוב לזה. טיפוס עצבני, לא נוח ביותר לבריות. ציניות איומה יש בי... ובכל זאת — אפשר לומר בדבר אחד אני שונה: בנפול העט בידי, מתחיל אני לטחטח חלומות — כתב על הנמר, ואז נוספות ממני קליפות חיצוניות אלה."

"אני יכול לחלום שעות — ולפתע מרצות העט והחלומות לובשים צורת חרוז ושרי. אני יפה. החברה קוראים לי גינגי אם כי אני אדום שיער. אינני הטיפוס המבוקש — גבוה, תמיר, שופע חן וכסף. לא למברטה או כלי רכב אחר. אפילו לא קורקנט. נוסף לכל אלה אני רובץ בקלאבוש צבאי אישם בארץ."

"אינני שונא את בנות המין היפה, אך אין לי גישה טובה אליהן. להצחק אותן בחברה — כן. אבל איני יכול להקדיש שימת-לב מיוחדת לנערה מסויימת. זה מבלבל אותי פשוט. "אין לי תחביבים כמו לכולם — פרס לאחד. אני משוגע לכתיבה, מנהל יומן וכותב פזמונים ושרים."

לשון
לשון

רק נמוכות

לשון

שמן
זן
ווריא

נפסנתר
כלי פסנתר...

כר בן-אדם
כלי

Cremoline
PLUS VITAMIN F
קרמוליין

לכל הלנה ולכל האלפחה
חוצות יצהר-סופר

זה הוא זה :

תשבץ העולם הזה 1137

		7	6	5		4	3	2	1	
12				11	10			9		
	16				15				14	13
		20		19		18				17
	25		24	23			22			21
		29		28				27	26	
			33		32		31			30
39	38			37	36			35		34
		43				42	41			40
	48		47			46		45		44
		52		51			50		49	
			54							53

מאוזן: 1. נחש
ארי: 5. ילידת
הארץ: 9. קריאת
התפעלות: 13.
גדל בצילון: 15.
רבי-אלוף: 16. ה-
הבדל בין עפר
לעפרון: 17. הי-
פוכה הגמור של
טובה: 18. תחום:
20. אבי יודי:
21. מלת הזירור:
22. סמל הדואר:
23. מעדר: 25.
אל: 26. עיר ב-
ארץ: 28. דירה:
30. דרשן: 33.
מידה של נוזלים
קדומה: 34. ...
להם ולא ידב-
רו: 35. מידת
נפח: 36. שמה
הפרטי של אלמ-

בירה מערבית: 18. החודש הבא: 19.
בהמה: 22. לעתים מוצאים אחד כמו-
הו בסדום: 24. מפרידה בין צרפת ל-
אנגליה: 27. זוג ללא ראש: 29. קרס:
31. נוזל מצמיד: 32. סמל הלא-יודע
והלא-איכפת: 34. מטע עצי הדר: 37.
ראש השנה: 39. חברת הכנסת: 42.
משרת לנצח: 45. פקודות קבע לקרב:
47. עובד בחנות: 49. הפרק האחרון
בספר ישעיהו: 50. נגד מטוסים: 51.
בונה התיבה: 52. גיל בר-מצווה:
נת הנשיא הראשון: 38. יורד בלילות:
40. לא שמן: 41. כלי מטבח: 43.
ירק, אבל לבן: 44. ההבדל בין זה-
גול לגול: 46. ענף: 48. שתי חמישיות
של נדנוד: 49. איש הצפון: 53. תנר-
עה עברית: 54. חגיגה.
מאונך: 2. מלכות: 3. סיוע: 4.
מלת קריאה: 5. אויב: 6. שוטה: 7.
נישא: 8. אינו עומד על שלו: 10.
ציפור: 11. אות עברית: 12. ספינה:
14. העתון הנקרא ביותר בארץ: 16.

קולנוע

צנזורה

תליה מורבכת

אחד הכללים המנחים את המועצה לבי-
קורת סרטים ומחזות בישראל, באיסור או
בהתרת סרטים, הוא הכלל כי בסרט אסור
לפסע להשתלם בשום פנים ואופן. בהתאם
לקו זה, זוכים צופי הקולנוע בישראל לר-
אות שורה ארוכה של מעשי אלימות ופ-
שע, לעיתים מהרירים למדי, באין מפריע.
העיקר שבספרו של דבר יבוא הפושע על
ענשו, ישפך, ייחג, יפצע או יספוג כמה
מהלומות הגונות.

במערבון כדור בלב ידד (ראה להלן)
המוצג בשבוע זה, יכולים הצופים לראות,
בכל השלוח הנפשית, כיצד תוקע אורח
אנקול חד בידו של אורח אחר, כיצד הוא
גורר אותו בעזרת האנקול, וכיצד מוצא
האנקול מתוך היד בתוספת של זרם צבע
אדום, היוצר אשליה חיה למדי של דם.
מכיון שתוקע האנקול, למרות היותו אדם
הגון יחסית, מוצא את מותו בטרם, לא
מצאה הצנזורה הישראלית כל רע בקטע
פירסומת זה לבית-מסבחים אנושי.

אחד ממפיקי הסרטים הביא ארצה סרט
צרפתי, מצוי נוסחה אירופית של מרד
הנעורים. הסרט, בשם משחקים מסוכנים, מ-
תאר כנופית-נוער צרפתית, החוטפת בן-טובים
לשם קבלת כופר, מנסה גם לרצחו בין
היתר. שני כטי-האלימות המופיעים בסרט,
הם קטע בו מאיים נער על חברו בבקבוק
שבור, וקטע בו מהכניסים הנערים לחתוך
אצבע קטנה לנער החטוף — תכנית שאי-
נה יוצאת לפועל. קטעים מעין אלה, מופי-
עים למאות כמעט בכל סרט המוצג בארץ,
אולם בסרט זה שכחו היצרנים להראות

תמונת אלימות מתוך "משחקים מסוכנים"
לתלות את הילדים

בלתי-משכנעת, כי גם בלי כסף אפשר
לחיות חיים טובים.

תדרין

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי
הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראותם:
● **הרון השקט** (1939, תל-אביב) —
המהפכה הרוסית כפי שהשתקפה בקרב
קווקז הרוני, לפי האפוס של מיכאיל שו-
לחובי.

● **אצבעוני** (אסתר, תל-אביב) —
אגדה פאנטסטית לילדים ולמבוגרים. ראס
טמבלין ופעלולים סכניים.

● **הברזינה ואני** (ירון, תל-אביב)
— יתום בוחר לו בלרינה יפה כאם, כש-
ויטוריו דה-סיקה משחק את תפקיד ה-
אלוהים.

● **הזר** (ארמון-דוד, תל-אביב) — סרט
מתח בלשי מעולה, בבימויו של מייקל
אנדרסון.

● **תהיי יפה ושתקי** (גורדינה, תל-
אביב) — מילין דמוגני והגרי וידאל
בסרט-פעולה גדוש מצבים קומיים.

● **זה הדוד שלי** (אורלי, חיפה) —
הפארסה של זאק סאטי על החיים המר-
דניים.

● **המפתח** (רון, ירושלים) — סופיה
לורן היא גורלם של נחשים, מצילי-אניות
טבועות.

● **קוד הזעם** (אורנע, ירושלים) —
יול ברינר מנסה להציל משפחה פסיכופטית.

כיצד תולים את הנערים הפושעים, או
כיצד לפחות מלקים אותם. המועצה אסרה
את הצגת הסרט.

מה עשו היצרנים? — הם שכרו קריין,
הסיפו לפסקול הסרט קטע קולי, בו מסביר
הקריין כי הנערים יבואו על ענשם. גם
תוספת זו לא שיכנעה את הצנזורה. עכשיו
מתכוננים המפיקים להסריט בארץ סוף חדש
לסרט, בו יוצאו כל הילדים להורג. אולי
אז תתיר הצנזורה את הצגתו.

סרטים

החצי השני

כדור בלב ידד (מוגרבי, תל-אביב;
ארצות-הברית) הוא מערבון המחזיר את
הצופה לימים הטובים של קולנוע בית-
העם, כשרגדולף סקוט היה השליט הבלעדי
של מסך זה. פיור כדורים לימין ולשמאל
בשלוחה סטואית ובפנים קפואים.

את אלה שהורגלו כבר למערבונים חדי-
שים ומסובכים, עמוסים בעיות פסיכולוג-
יות ומוסריות, אין סרט זה מסוגל להלהיב.
אולם אלה האוהבים את המערבונים ה-
קלאסיים, הפשוטים והתמימים, עשויים ל-
חבבו.

רגדולף סקוט הזקן אך הזקוף עדיין,
מגיע לעיירה מערבית כדי לנקום את נק-
מתו בשליט העיירה, שאף קצת עם אשתו.
הוא מעורר שערוריה בטקס החתונה שלו,
נסגר אחר כך בתוך צריה, תוך הבטחה
שעו הערב יחסל את הנצל. מאחר שהנבל

סידרת מועמדות רביעית

רבקה ברוך כובע הקש האיטלקי והאביזרים שמסביבו שייכים לצברית בת 17, בעלת השיער הבלונדי והעיניים האפורות-כחולות. היא רווקה, עובדת כפקידה ועוסקת בשחיה ובכדורסל, כחברת מכבי. מסען נוסף: שליטה בשלוש שפות חיות.

שהיא כיום בת 18, נולדה ברוסיה. אבל, למעשה, יכולה היא להיחשב צב"רית לכל דבר. כי בעלותה ארצה היתה בת שנה אחת בלבד. היא סיימה שנה שישית בגימנסיה תל-אביבית, בחרה במקצוע אמנותי, כציירת קרמיקה.

אביבה מילר

אילנה סודור

עזבה את מצרים לפני פחות משנתיים, בהיותה עדיין תלמידת בית-ספר תיכון. הצעירה בת ה'17 מתגוררת עתה בתל-אביב, מקום בו היא עובדת כפקידה, נוסף על תחביבה — שחיה ואקרו-צטיקה — היא עוסקת ברכיבה על סוסים.

דבורה לרר

צולמה בבריכת-השחיה של תל-אביב, כשי מאחוריה נשקפת שפתימה של העיר. היא קצת גבוהה מן הממוצע (1,68 מטר), בעלת שיער חום ועיניים חומות-ירוקות, עלתה מפולין לפני 10 שנים, בחיותה בת 12. צילום: אטאר.

שאלון מועמדות

את השאלון הזה זכאית למלא המועמדת עצמה, וכן כל אדם אחר המעוניין להמר ל"ץ של מועמדת, המתאימה לדעתו לתחרות.

שם פרטי: _____

שם משפחה: _____

מזבז משפחתי: _____

הכתובת המלאה: _____

שנת הלידה: _____

מקום הלידה: _____

שנת העלייה: _____

גובה: _____

צבע שיער: _____

צבע עיניים: _____

השכלה קודמת: _____

ידועת שפות: _____

ספורט (לציין איזה): _____

מקצוע או שטח לימודים: _____

מקום העבודה או הלימודים: _____

האם המועמדת היתה או חנה חברה בתנועת-נוער, תנועה קיבוצית, אירגון ספורט, להקה אמנותית או כל אגוד אחר?

פרט איזה ומתי: _____

חתימה: _____

אם אחד הפריטים אינו חל על המועמדת, אל תמלא אותו. יש לצרף לשאלון זה את תולדות החיים של המועמדת, עד כמה שהן ידועות לממלא שאלון זה.

נא לשלוח את השאלון הממלא בצירוף חזומר למערכת העולם הזה, ת.ד. 136, תל-אביב, ולציין על המעטפה "מלכת המים 1959".

נא להדביק את תמונת המועמדת כאן.